

УВАГА! УВАГА!
Госпрозрахунковий
підрозділ
«ЛІДЕР»

редакції газети «Молодий комунар»
оголошує НАВІР
в «САД» («Сатирична Асоціація Демократів»)
обсяг вступної конкурсної
роботи — НЕ БІЛЬШЕ 2-х машинописних сторінок.
АВТОРСЬКІ ГОНОРАРИ «САДЖАНЦІВ» — ЗА ПІДВИЩЕНИМ ТАРИФОМ!

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

МОЛОДИЙ КОМУНАР

М. ДІДЧИЖЕВСЬКОГО
Орган Кіровоградського обкому ЛКСМУ

Виходить з 6 грудня
1939 року

№ 14 (4041).

СУБОТА

1

КВІТНЯ
1939 р.

Ціна 8 коп.

Малюнки
Н. КАЗАНЧЕВА, В. КАЗАНЕВСЬКОГО,
Ю. ГОЛОВЧЕНКА І Т. ЮНАКА
з нової книги гумору
«Гостинці з України».

БУЛА ТИХА
ВАРФОЛОМІЇВСЬКА
НІЧ...

БЮРОКРАТ
НЕ МАМОНТ —
НЕ ВИМРЕ

21.III - 19.IV
ОВЕН

ЯК ВАЖКО ЗАЛИШАТИСЬ
ВІЧЛИВИМ,
КОЛИ ТИ ПРАВИЙ

ЖИТЕЙСЬКІ ДРАМИ
СТАВЛЯТЬ
БЕЗ
РЕПЕТИЦІЙ

ХРОНІКА
ПОДІЙ

КА-НІ-КУ-ЛІ

КОМПАНІЙКА. Насичені канікулярні будні у школярів Компаніївської восьмирічки.

«В сім'ї вольній новій» — так називався шевченківський вечір, в якому взяли активну участь старшокласники. Учні восьмого класу Олександр Корбич, Світлана Кисіль, Лариса Денисова, Василь Клименко, Віктор Мандрийчук та інші натхненно декламували Кобзареві вірші, виставляли свої малюнки, вишивки. Серед кращих компанійців назвали і на районному конкурсі шевченківського свята.

Запам'ятається школярам також шашковий турнір. Тон у змаганні, звичайно, задавали члени шкільного шашкового гуртка, яким керує учитель Ю. Карпюков. До речі, членів гуртка за підсумками конкурсу газети «Зірка» назвали «Майстрами шашкового ходу».

ВІЛЬШАНКА. Триває місячник збирання макулатури. В районі відчинені двері шкільних приймальних пунктів і під час канікул. Найкращих результатів поки що досягли Вільшанська і Йосипівська десятирічки. А в Дорожнинській восьмирічній школі учні від третього до восьмого класу (таких 38) уже зібрали майже тонну використаного паперу. Райком комсомолу розробив моральні й матеріальні стимули для заохочення збирачів. Один, наприклад, такий: безплатна туристична путівка до Болгарії. Найдужче бажання забрати путівку, мабуть, в учнів Йосипівської восьмирічки: тут є такі, хто уже зібрав понад три сотні кілограмів макулатури.

КІРОВОГРАД. «За місяць літньої праці у Чорноліському лісництві члени нашої шкільної виробничої бригади заробили аж по 2 карбованці», — сказала учениця Богданівської середньої школи Знам'янського району Світлана Бандурка.

Це один із тих невістих фактів, які прозвучали у дні роботи обласного зльоту трудових об'єднань старшокласників. Учні обговорювали недоліки, ділились досвідом, шукали розв'язання нагальних проблем на секційних заняттях.

А згодом була розмова за «круглим столом», в якій взяли участь працівники обласного обкому комсомолу, управління народної освіти облвиконкому.

За підсумками минулого трудового літа найкращим трудовим об'єднанням старшокласників були вручені призи, грамоти.

Наш кор.

«МОЛОДИЙ
КОМУНАР»

1 квітня 1989 року

В ОБКОМІ ЛКСМ УКРАЇНИ

На черговому засіданні бюро обкому комсомолу було розглянуто питання про роботу комітетів комсомолу області по профілактиці правопорушень серед окремої частини молоді і неповнолітніх в 1988 році та в січні, лютому нинішнього року.

Як відзначило бюро, торік комітети комсомолу області спільно з іншими зацікавленими організаціями і установами особливу увагу приділяли створенню спеціалізованих формувань з метою профілактики правопорушень. Основним таким формуванням є загони комсомольських оперативних дружин. Цікавий досвід є в Ленінському районі м. Кіровограда, де при РК ЛКСМУ діє центр по профілактиці правопорушень серед неповнолітніх і молоді. З його створенням значно активізувалася робота по боротьбі з негативними проявами. Регулярно прово-

даються рейди по дотриманню трудової дисципліни, боротьбі з пияцтвом, індивідуальна профілактична робота. Є позитивні результати.

Однак, як відзначено в постанові бюро обкому ЛКСМУ, в питаннях профілактики правопорушень серед підлітків і молоді ще чимало проблем, недоліків. І, як результат, в 1988 році 574 члена ВЛКСМ здійснили кримінальні злочини, 677 — притягнуто до відповідальності за порушення антиалкогольного законодавства. В той же час окремі міськомі і райкоми ЛКСМУ ще слабо реагують на правопорушення, не дають цим фактам належної оцінки. Це насамперед стосується Новоархангельського і Долинського райкомів комсомолу.

На низькому організаційному рівні і профілактична робота серед учнів СПТУ. Чимало різних

злочинів, хуліганських вчинків скоїли учні СПТУ №№ 8, 4, 2 м. Кіровограда, Новоукраїнського № 40, Знам'янського № 3, Голованівського № 38, Світловодського № 5. Гостро стоїть і проблема наркоманії в молодіжному середовищі, правопорушень серед учнів шкіл.

Бюро обкому комсомолу підтримало практику роботи Ленінського райкому ЛКСМУ по створенню центру по профілактиці правопорушень. Рекомендовано комітетам комсомолу міст області розглянути можливість створення подібних центрів.

За недостатню профілактичну роботу серед молоді і неповнолітніх, слабе реагування на факти скоєних злочинів членами ВЛКСМ, відсутність належних вимог до секретарів первинних комсомольських організацій першому секретарю Новоархангельського райкому комсомолу А. Шарову оголошено догану. Суворо вказано бюро

Знам'янського (В. Пономаренко), Олександрійського (В. Мороз), Ізяславського (В. Малиш), Кіровоградського (В. Малиш), Північно-Кіровоградського (С. Концевич), Голованівського (М. Животовський), Ізяславського (С. Шерба) райкомів комсомолу на послаблення профілактичної роботи.

Звернуто увагу міськомів, райкомів ЛКСМ України на необхідність докорінного поліпшення організаторської і виховної та профілактичної роботи комітетів комсомолу області по викориненні злочинності, пияцтва, наркоманії та інших негативних проявів. Треба розширювати контакти з правоохоронними органами, активувати роботу комсомольців-дружників, членів товариських судів.

Бюро обкому ЛКСМУ розглянуло також питання про роботу комітетів комсомолу Кіровоградського обласного університету імені Шевченка, а також медичного училища з іншими навчальними закладами та ряд інших питань внутрішнього життя.

ТІЛЬКИ ДІВЧАТ

пускають у кафе «Центральне»,
що відкрилося в нашому місті.

Минулого тижня до редакції подзвонили:

— Ви писали про відкриття жіночого кафе «Центральне». Це добре. От і я вирішив з дружиною відвідати його. І що

ви думали. Дружину пустили в кафе, а я простояв біля дверей. Що ж це за сервіс? Не вірите — самі переконайтеся...

Ось такий сигнал. І ось ми разом з інструктором

Пам'ять. Вона нагадує колишньому «афганцю» Юрію ПАЛІЮ його службу в десантному підрозділі. Мужність — за неї дівстав він високої бойової відзнаки. Нині Юрій — транзисторист у бандурівському колгоспі «Іскра» Гайворонського району.
Фото В. ЗЕМНОРІЯ та В. ГРИБА.

обкому ЛКСМУ Світлану Сисой поспішаємо в нове кафе. Світлану швейцар зустрів привітно, а переді мною став горою:

— Не пушту! Кафе в нас жіноче, чоловіків керівництво не дозволяє впускати!

...Все-таки мене впустили. Правда, довелося показати журналістське посвідчення. Щоб «не муляти очі» відвідувачам, бармен Григорій Момот, який тут за старшого, повів у «Червоний зал».

Зразу скажу: таких кафе, як це, в Кіровограді немає. Зі смаком оформлені кабінки, прекрасний бар, привітні штатні працівники.

— Півтора роки обладнували приміщення, — розповідає Григорій. — Інтер'єр частково заповнив у Юрмалі, Болгарії, Японії, де бував. Після сьомої вечора — музично-розважальні програми, відеопрограми. Та що тут розповідати, — хто приходить, залишається задоволений.

— А чоловіки, — перепитую.

— Було розпорядження їх не впускати. Кафе-то жіноче...

Не знаю, кому прийшла в голову така ідея, тим

більше, що жінки самі не розуміють такого розпорядження. Прийшла з чоловіком — сама каву попиває, а він, бідолоха, під дверима чекає.

Можливо, варто бути кафе жіночому. Але тоді слід подумати, щоб дух жінки відчувався якнайбільше: щоб саме прекрасна половина там була господарем — щось самі «на ходу» організовували, робили.

І щоб чоловіки цю жіночість там відчували. Виходить же інакше. Жіночість тут відчувається лише її присутністю. Й не більше. Не винні тут працівники, які, до речі, вже завоювали симпатію культурною обслуговування. Винні ті, хто владно розпорядився: «Не пуштати!».

Можливо, дівчатам самим до вподоби їхня одинокість?

Студентки педінституту Галина Максименко, Надія Хом'як, Вікторія Деркач Іншої думки:

— Ми тут аперше. Прийшли за порадою своїх подруг.

— Але дивусь, що хлопців не пускають: наші знайомі було пішли з однокурсниками, так ті їх під дверима вичікували.

— Яка ваша думка з цього приводу?

— Хай би кафе залишалося по духу жіночим, але з присутністю чоловіків.

До речі, такої ж думки і багато інших відвідувачів. Дехто з них свої побажання навіть висловив письмово у книзі відгуків. Як ось таке:

«Відвідали ваше кафе. Дуже воно затишне, відповідає всім вимогам нашого часу. Дуже хороше обслуговування. Офіціанти привітні і уважні. Але при всьому цьому ми не змогли відвідати кафе зі своїми сім'ями. Кафе повинно бути відчинене для всіх бажаних, а не тільки для одиноких жінок, які і так не мають змоги познайомитися з чоловіками в нашому місті. Дякуємо за кафе і хочемо, щоб його відвідувала і сильна половина».

З повагою Бережна.
13.03.1989.

Цікаво, а якої думки про ці пропозиції самих жінок будуть ті, хто їх відокремлює в «Центральному» від чоловіків?

Про це, очевидно, хочуть дізнатися і читачі «Молодого комунара».

Особливо чоловіки.

Ю. ЯРОВИЙ.

м. Кіровоград.

Березневий «урок для всіх»

Так уже якось воно сталося, що автор цих рядків запрошення з виборчої дільниці не одержав, з агітаторами розминувся, тож вранці 26 березня, не знаючи напевно, де знаходиться його дільниця, подався до найближчої тієї, що була розташована у середній школі № 11. Уже на дільниці № 83/160, біля столика голови дільничої виборчої комісії, стикнувся й познайомився з іще одним виборцем, до якого не дійшло запрошення; В. М. Каштален живе на вулиці Гагаріна, якраз на межі кількох виборчих дільниць, так що, як він пожартував, вони не змогли поділити його між собою...

Однак жарти жартами, а справа — справою. Переконавшись, що у списках на виборчій дільниці № 83/160 його немає, Василь Миколайович подався у бік магазину «Океан» — шукати «свою» дільницю. А от мені пощастило більше — за якусь хвилину люб'язні члени виборчої комісії знайшли моє прізвище поміж іншими.

Попри дещо прикрий для мене початок, обстановка на дільниці була справді святковою. Біля входу вулиці Володарського чергували старшокласники одинадцятих десятирічок. Ось Юра Федотов допоміг піднятися сходом літній М. П. Сердюк, яка прийшла на дільницю на милицях, а далі вже

Оля Кривенко, Наталя Бурунська та Валя Єременко з приязними пошмиками провели жіночку до залу реєстрації... Тут же, в передпокої, зустріли ми разом із завідувачою агітпунктом (вона ж — і директор школи) М. М. Борисовою юних фотоматорів із Ленінського районного будинку піонерів та школярів. Восьмикласник В. Полянський разом із молодшими Сашком та Сергієм Васильченками прийшов за завданням керівника фотогуртка К. Г. Пугай робити фоторепортаж про вибори. Маргарита Миколаївна порадила хлопцям, як то краще зробити, запросила їх і до агітпункту, розташованого в іншому крилі школи, де створено інформаційний центр, і напередодні виборів проводилися масові заходи, зокрема — вечір запитань і відповідей, організований головою клубу молодих виборців О. К. Рогозін.

Тим часом на дільницю заходили все нові й нові виборці. Ось голова комісії В. Л. Сахно підійшла до молодої дівчини, щось присміє їй говорить, дарує квіти... Виявляється, Люда Давидович, колишня учениця школи, а нині дружокурсниця КІСМУ, прийшла голосувати вперше. Коротке інтерв'ю у «мінінінці», а відтак — і в інших виборців.

Л. ДАВИДОВИЧ: Як до-

ма сприймали наближення виборів? Сперечалися, за кого голосувати. Треба сказати, що думки з цього приводу у батька, матері і в мене були абсолютно різними...

О. РЯБЧУН: слюсар-інструментальник заводу «Гідросила»: Чи демократичні вибори, ніж були до цього? Звісно! Адже якийсь вибір усе таки є. Про те, чия програма краща, можна було судити із зустрічей з нашими кандидатами, із їхніх виступів на радіо й телебаченні, в пресі. Та й по місту, просто на вулицях, агітація проходила не яка-небудь... Так що голосуємо, знаючи, за що...

О. МАЛЮТА, кандидат у депутати, лікар: Прийшов на виборчу дільницю із надією на те, що нинішні вибори закладуть міцну основу для майбутніх змін у житті нашого суспільства, створення правової держави, гуманізації виховання; справжньої турботи про здоров'я людей, у першу чергу — дітей...

Тим часом на виході із залу реєстрації, перед виборчими кабінками зібралася немала черга. «Пропускай здатність» двох кабін виявилася явно недостатньою; певно, це треба буде врахувати під час наступних виборів. До речі, аналогічна ситуація склалася і на багатьох інших дільницях...

Безперечно, вибори, які

пройшли, засвідчили не одні лише успіхи як у роботі окружних, дільничних комісій, в роботі агітаторів, так і в самому правовому механізмі виборчої кампанії. Передвиборна боротьба (а воно цього разу, безперечно, була) стала школою нового мислення не лише для кандидатів і їхніх до-

РЕЗУЛЬТАТИ ВИБОРІВ

Як повідомили окружні виборчі комісії по виборах народних депутатів СРСР від Кіровоградської області, за підсумками виборів народними депутатами СРСР стали:

— по Кіровоградському національному - територіальному виборчому округу № 48 — Анатолій Павлович ГОРБЕНКО (за — 502924 голоси, проти — 322796);

— по Кіровоградському територіальному округу № 476 — Олег Лаврентійович МАЛЮТА (за —

144153, проти — 90847); — по Олександрійському територіальному виборчому округу № 477 — Василь Олександрович ЄРОХІН (за — 143667 голосів, проти — 52838);

— по Добровеличківському територіальному виборчому округу № 478 — Микола Гнатович САМІЛІК (за — 139064 голоси, проти — 61038);

— по Знам'янському територіальному виборчому округу № 479 — Борис Сергійович БРЕУГОШ (за — 111143 голоси, проти — 91724).

«ПРИКАРПАТТЯ» — «ЗІРКА» — 3:1

Не будемо приховувати: старт «Зірки» у нинішньому футбольному сезоні вийшов засмуглим. Кіровоградських болілинів. Навіть з урахуванням того, що значно оновлено склад і наші суперниками були сильні і честолюбиві коман-

ди. Однак одне очко з шістьма можливими! Та не помилюся, коли скажу, що надії болілинів не втрачає. До того ж сьогодні — відкриття футбольного сезону в Кіровограді. «Зірка» прийматиме чернаське «Дніпро».

А. ШПАК.

У ЦІЙ публікації мені не раз доведеться звертатися до документів. Нехай це вас не відлякує. Ознайомившись із змістом до кінця, ви зрозумієте, що інакше й бути не могло.

Мова піде про кооператив. Тема ця хвилює багатьох. І думки про кооператорів у людей різні. Хто вважає їх за ініціативних, ділових людей, а хто (і таке доводиться чути частіше) здринками та хапугами, мало не злодіями.

А почалося все з того, що на стіл мені ліг аркуш паперу, озглавлений досить красномовно «розцінками». На ньому — перелічені види робіт у галузі зубного протезування. Дві колонки: кооперативна ціна і державна. Неважко догадатися, що кооперативні ціни були значно вищими. У кілька разів.

— Ну то й що? — не зрозумів я. — Адже це кооператив, і в ціноутворенні він цілком самостійний.

Через деякий час зустрівся з кооператорами. Їхній голова В. О. Матвієнко розповів, як створювалася «Посмішка» (так назвали кооператив), повідав про роботу.

— Важко доводиться, — ділився Валентин Олександрович, — просто фізично важко. День відпрацюєш, перепочив — і сюди. Вихідні — те ж саме. А що поробиш! Я 10 років вислуги маю, а ставка — 145 карбованців. Маю двох дітей і мешкаємо на приватній квартирі. У зубних техніків оплата праці ще нижча — 90 карбованців.

Отже, все логічно: з одного боку, медикам треба десь заробити, а з другого — люди по два, а то й більше роки стоять у черзі на протезування. У кооперативі ж — всього місяць. Зрозуміло, що, не зважаючи на високі ціни, від нестачі клієнтів кооператив не страждає. Тому 15 вересня минулого року з'явилася рішення вищого Знам'янської районної Ради народних депутатів: «Визначити доцільним створення кооперативу «Посмішка» по зубному протезуванню при Знам'янській районній лікарні під головуванням г. Матвієнко В. О. Зосередити діяльність кооперативу на використанні можливостей та резервів для більш повного задоволення потреб населення в зубному протезуванні». А далі — «статут затвердити», «встановити сплату прибуткового податку», «здійснення контролю поклати...» тощо. Підписи — голова М. М. Кравцов та секретар виконкому В. В. Маслов.

Про ціни, запам'ятаймо, не сказано ні слова. У затвердженому ж статуті чорним по білому написано: «Ціни на послуги визначаються кооперативом».

Зрозуміло, що протезування треба здійснювати в якомусь приміщенні, використовувати обладнання. Тому й було укладено договір між головним лікарем М. А. Корнієць та головою кооперативу. Кооперативу здали в оренду приміщення, обладнання, кооператори, у свою чергу, повинні сплачувати лікарні щомісяця за це гроші. Тільки один пункт викликав здивування: «Члени кооперативу І. В. Федоров та Л. Ф. Шкшко зобов'язані виконувати роботи на основній посаді на 120 процентів».

Як поставив я поряд з цим пунктом знак питання, так він у мене й залишився. Наскільки правомірною така вимога адміністрації? Що це за «договірні» передовики? Разом з тим, я розумію й головного лікаря: черга дозвинулася в два роки — то не жарт.

І ще одна цитата: «Цей договір укладається на строк 2 (два) роки...».

І почав кооператив працювати. Місяць, другий, а на третій — прийшов лист від головного лікаря та головного бухгалтера Т. І. Мелашенко. Зміст його приголомшив. «Адміністрація лікарні припиняє дію договору, оскільки ціни, установлені на зубні вироби кооперативом, не наближені до державних розцінок».

От тобі й маєш! Не допомогло й те, що «два роки» писали і цифрами, і в дужках прописом... Правда, дозволили кооператорам виконати вже набрані замовлення.

— Ціни ми брали в Кіровограді, в таких же кооперативах, — розповідає В. О. Матвієнко, — тільки гроші знизили їх.

Додам, що вирішили кооператори і щомісяця безкоштовно обслуговувати двох-трьох воїнів-інтернаціоналістів, і робити відрахунки у дитячий фонд імені Ле-

ніна та у фонд допомоги Вірменії. — Ось так, — говорить голова, — десять місяців створював кооператив, а пропрацювати довелося два з лишком...

Перед цим була розмова з головним лікарем про ціни, і кооператори навіть погодилися їх знизити, але... Але не настільки, наскільки хотіла Марія Андріївна.

Отже, кооператив фантично прикривали. Зрозуміло, що без приміщення і, тим більше, без обладнання він працювати не зможе. У цьому йому відмовлено.

— Чому? — звернувся я до М. А. Корнієць, головного лікаря.

— Нехай працюють, але заробляють своєю працею, — відповіла вона.

Пони ж що, вважає Марія Андріївна, цього немає, тому, що ціни занадто високі. Може й так, сперечатися не буду. Але чому вирішувати це має головний лікар, який не є ні головою, ні членом кооперативу? До речі, Марія Андріївна просила згадати в публікації,

ціни не відповідають витратам, не враховують інтересів споживачів. Можливо, що останні б хотіли заплатити за протезування подешевше.

— Я не можу дозволити брати з людей такі гроші — говорить Марія Андріївна, — лікар повинен ставитися до хворого зовсім інакше, він же давав клятву Гіппократа... Людина часом не може заплатити таку суму, а змушена...

— Гаразд, — кажу, — якщо ви так піклуетесь про людей, то скажіть мені, чи закриття кооперативу полегшить участь тієї ж незабезпеченої людини?

— Та, мабуть, ні...

Звичайно, ні. Адже ті пацієнти, які могли заплатити гроші, автоматично випадали із загальної черги, і вона тим самим ставала коротшою. Отже, скорочувався

— То як же вирішимо з продуктивністю праці? — питаю.

Ніхто її не підраховував, так що розмова відбувалася без наведення фактів, цифр. Вирішили уточнити цифри в бухгалтерії. Ось вони.

Член кооперативу Шишко заробив у листопаді 157, у грудні — 171 карбованець, у Федорова, що працює на піставці, ці цифри склали 76 та 144 карбованці. Пудич же в листопаді заробив 161 карбованець, а в грудні, коли увійшов до кооперативу і продуктивність праці його остаточно мала впасти, аж 194.

І ще одне. У 1987 році опротежено поліклінікою 1769 чоловік, у 1988 — 1995. І це, враховуючи те, що в 1987 тут трудилось «дев'ять з половиною» техніків, а в 1988 з липня їх лишилося «сім з половиною» і лише з листопада стало вісім.

АКТУАЛЬНО

У затвердженому статуті чорним по білому було записано: «Ціни на послуги визначаються кооперативом».

або ПРО КЛЯТВУ ГІППОКРАТА, ЗАКОН І... ГРОШІ

що ніякого відношення до кооперативу вона не має, бо, мовляв, соромно перед людьми за такі ціни, а вони ж думають, що робиться це з відома головного лікаря. Отже, відношення не має, але це не завадило їй ось так втрутитися у його діяльність.

Тепер кілька цитат із Закону про кооператив ЦСРСР.

Стаття 14. «Управління кооперативом здійснюється на основі соціалістичного самоврядування, широкій демократії, гласності, активної участі його членів у вирішенні всіх питань діяльності кооперативу. Вищим органом управління кооперативу є загальні збори...».

Прийняття статуту, нагадаємо, теж відноситься до виключної компетенції загальних зборів.

Стаття 15. «Діяльність кооперативу може бути припинена також за рішенням виконавчого комітету Ради народних депутатів при збитковості і неплатоспроможності кооперативу і у випадках, коли кооператив, незважаючи на внесені попередження, неодноразово або грубо порушує законодавство».

Ось так. Керують кооперативом загальні збори кооператорів, а не головний лікар, і збори ці не приймали рішення про припинення його діяльності. Навіть виконком райради не може її припинити, якщо кооператори не порушують законодавства.

— Як же так сталося? — допитався я в головного лікаря.

— Я не мала досвіду в цьому питанні, тому й підписала договір. Зробила помилку, тепер виправляю.

— Помилка ваша, а до чого ж тут кооператори, їхні пацієнти?

— Нехай тепер знижують ціни...

«Залізна логіка», нічого не скажеш. А я все ж її не можу зрозуміти. Якщо людина ставить свій підпис під документом, повинна ж вона зважувати це, цінувати своє слово? А якщо всі ми будемо чинити з такою легкістю? Не думаючи, підписувати документи, потім так само легко забирати своє слово назад?

Та давайте прочитаємо статтю 19. «Ціни і ціноутворення». «Ціни і тарифи на продукцію (роботи, послуги) кооперативу повинні відображувати суспільно необхідні витрати на виробництво і реалізацію продукції, враховуючи якість товарів (робіт, послуг), попит споживачів. Вони повинні будуватися з урахуванням взаємних інтересів як кооперативів, так і споживачів і народного господарства в цілому, сприяти розвитку господарського розрахунку і самофінансування».

Дійсно, тут можна закинути, що

час чекання і для тих, хто не міг звернутися до кооперативу. Тепер же вони стоять у черзі разом, разом чекають два, а то й більше років. Ну що ж, зате всі рівні і нікому не прикро.

Щоб не склалося у читачів враження, що кооперативи в нас діють зовсім безконтрольно, процитуємо, в яких випадках здійснюється державний контроль за цінами. «...Коли продукція (роботи, послуги) кооперативу реалізується підприємствам і організаціям по договору на виконання державного замовлення або виготовляється із сировини чи матеріалів, поставлених кооперативу із державних ресурсів, а також при продажу кооперативом товарів, що виділяються із державних риночних фондів чи придбаних ним у роздрібній торговельній мережі».

Тільки в таких випадках при завищенні цін до кооперативу застосовуються санкції, серед яких, до речі, немає ліквідації.

Ну, а що ж робити, якщо ціни все-таки настільки високі, що миритися з цим не можна? «Місцеві Ради зобов'язані економічними методами протидіяти монопольним тенденціям окремих кооперативів, штучному завищенню цін (тарифів)... обмеженню випуску і збуту продукції і реалізації послуг, що користуються попитом у споживачів, всебічно сприяти розвитку кооперативів на здоровій економічній основі».

Ось бачите, як все просто. Навіть протидіяти треба тому, щоб обсяг цих дефіцитних послуг зменшився. Отже, стосовно цін усе, мабуть, ясно. Боротися з ними треба економічними методами, тобто податковою політикою, створенням інших подібних кооперативів тощо.

Ніби все ясно сказано в Законі. Але Марія Андріївна не погоджується:

— Крім усього, я ще й лікар, і комуніст, і дозволити такого не можу.

А головний бухгалтер Т. І. Мелашенко запитусь:

— Звідки я знаю, що вони в робочий час не роблять кооперативну роботу? Ні, нікого в цьому не звинувачую, і фактів таких немає, а все-таки, яка є мене гарантія?

— І що не кажи, — говорить Марія Андріївна Корнієць, — а продуктивність праці таки з початком роботи кооперативу впала.

— Я вибачаюсь, — заперечує В. М. Тимошенко, головний лікар стоматологічної поліклініки, який раніше не проявляв палкого ентузіазму щодо «Посмішки», а згодом таки став її членом.

До речі, знаєте, яка в них ставка? 96 карбованців, і це з доплатою за другу категорію. Тан що для того, щоб одержати близько двохсот карбованців, людина має фактично відічі перевищити норму виробітку.

Проте заговорили ще й про заробітну плату кооператорів. Он вони по скільки заробляють, мовляв, за що? Почали цікавитись: а скільки заробив Тимошенко, скільки Матвієнко? А чим, власне, тут цікавитись, у Законі ж ясно сказано: «МАКСИМАЛЬНИЙ РОЗМІР ЗАРОБІТКУ ЧЛЕНІВ КООПЕРАТИВУ... НЕ ОБМЕЖУЄТЬСЯ». Не вірите? — зверніться до статті 25. То нехай і заробляють на здоров'я. Не марадуть же.

Так, хороший закон. Головний бухгалтер, правда, впевнена, що багато в чому він не доведений до кінця і тепер кожне міністерство та відомство по-своєму удосконалює його.

Давайте поміркуємо: хоч хтось виграв від закриття кооперативу? Хворі, які могли і хотіли заплатити за протезування? Ні. Чекають вони тепер зі своїми грошима в загальній черзі. Хворі, що не могли собі цього дозволити? Теж ні, бо черга зростає. Лікарня? Теж ні. Хоч і невелику платню брали з кооператорів за оренду приміщення та використання обладнання, а такі ж то були гроші. Обладнання, до речі, тепер теж дерма простояватиме вечорами.

Тоді кому ж все-таки стало від того краще? Сказати б, що від кооперативної діяльності страждала основна робота, чи не вистачало матеріалів, бо забрали кооператори — так і цього немає.

Моя думка така: ціни треба знижувати, але робити це так, щоб кооператори не втратили зацікавленості в роботі, не покинули свою справу. Найвірніший шлях вказано в Законі, це — конкуренція, економічні важелі. Заборонними ж методами, гадаю, досягнемо небагато.

А кінець цієї історії простий. «Посмішка» продовжує працювати. Відбулася перереєстрація статутів і кооператори, у відповідності до останньої постанови Ради Міністрів, як і личить лояльним громадянам, переглянули ціни. Узяли державні і збільшили їх удвічі (працюють же понадурочно).

— Раз така постанова, то маємо її виконувати, — говорить В. О. Матвієнко, — але ж раніше її не було!

Отже, сприйняли це цілком нормально. Тому що в рамках законності. Таким би чином і завжди діяти.

О. УСТИНОВСЬКИЙ,
журналіст.

М. Знам'янка.

Звичайно, ціни треба знижувати. Але робити це так, щоб кооператори не втратили зацікавленості в роботі. Найвірніший шлях, сказано в Законі про кооперацію, це — конкуренція.

3

«МОЛОДИЙ
КОМУНАР»

1 квітня 1989 року

СТАРТОВИЙ МАЙДАНЧИК АВТОРИТЕТУ

ПЕРЕБУДОВА:
ТВОЯ
ПОЗИЦІЯ

Таке трапляється ще рідко, але вже трапляється — роботу комсомольської організації Світловодської меблевої фабрики оцінено на «незадовільно». Про це згадав заворг міському комсомолу Сергій Середя під час проведення «Дня секретаря». Згадав тому, що комсомольський ватажок з меблевої фабрики вже втретє проігнорував цей захід, на який збираються всі секретарі. І, заваживши на те, що з понад 80 секретарів присутні були близько 20, важко було не погодитись зі словами:

— Як ви зможете вимагати дисципліни і свідомості від інших, коли самі отак ставитесь...

...Є у Світловодську таке місце — Андрушкин яр. Прямо тут, на березі водосховища, і розташований гурток юних мотоциклістів. Створений не за ініціативою колишнього воїна-афганця Олександра Милашенка, він розмістився в одному з вагончиків, який хлопці самі обладнали. І дуже швидко став популярним серед молоді Світловодська.

Залишилося лише сказати, що організатор мотогуртка Олександр Милашенко і секретар комсомольської організації меблевої фабрики — одна і та ж людина...

А тепер давайте разом замислимось над діяльністю комсомольського лідера. Поговоріть із щойно обраним ватажком молоді в перші дні його роботи: ніяких

неприємних переживань — суцільне море оптимізму, безкрайня віра в себе і своїх товаришів, гора ідей і планів... А через кілька місяців, піроку?.. Як-то кажуть, перший тайм ми уже відіграли. Тепер хоч би до кінця дотягнути. А в кінці знову все навпаки — замість виснаження у багатьох знову з'являється непоганий настрій і навіть почуття гумору — при умові, якщо, звичайно, передають діла іншому... Звісно, причини цієї загадки не стільки у людській психології (хоча, мабуть, в ній теж), а в тому становищі, в якому зараз знаходиться комсомол, коли до останнього часу ніщо не цінувалося так високо і не коштувало так дешево, як... не робота, а її відсутність. Хоча ні, коштувало досить-таки дорого — втратою довіри рядових комсомольців.

Олександр Милашенко теж починав енергійно і з ентузіазмом. Самотужки обладнав досить-таки обшарпаний кабінет, почав шукати, чим би зацікавити комсомольців — а їх на фабриці більше сімдесяти. Нічого не виходило. На Новий рік підготували незвичайний випуск «Комсомольського прожектора» і оформили його незвичайно — вийшло щось на зразок симпатичної величезної новорічної листівки, яка б, чесне слово, прикрасила будь-який домашній інтер'єр. І такі прикрасила — незабаром хтось її зняв... Після цього у Олександра остаточно руки опустилися.

Говорачи про зневірених комсомольських лідерів, не хотілося б спрощувати — все-таки це трапляється не всюди і не завжди. Але цікаве спостереження — у Світловодську одна з найвищих в області плінність комсомольських секретарів. Ясна річ, тут вже треба говорити про роботу міського комітету комсомолу по керівництву низовими організаціями.

Ось лише дві думки з цього приводу, які я почу в міському комсомолу.

Анатолій ПАТОКА, перший секретар міському комсомолу:

— Одна з перших проблем, яку я визначив для себе піроку тому, коли мене обрали секретарем — поліпшення роботи з комсомольським активом. Щоб формальні комсомольські лідери стали справжніми ватажками молоді.

Сергій СЕРЕДА, заворг міському:

— Діяльність будь-якої первинної комсомольської організації залежить від її секретаря. Якщо в нього бажання і здібності працювати, значить і організація, не буде пасти задніх.

Судження начебто вірне. Але ж Олександр Милашенко — його не

можна назвати формальним лідером, швидше навпаки. Щоправда, він став справжнім ватажком молоді там, де його захоплення співпало з інтересами інших хлопців. Якраз цього, думається, і не вистачає в «традиційній» комсомольській роботі. І поки перед молоддю, комсомольською організацією того чи іншого підприємства не буде стояти справжньої, цікавої справи — всі наші розмови про перебудову комсомолу залишаться лише добрими побажаннями.

Перші паростки такої перебудови у Світловодську вже є. У цьому році молоді трудівники виробничого об'єднання «Дніпроенергобудпром» вже розпочнуть будівництво МЖК. А комсомольці і молодь заводу твердих сплавів і тугоплавких металів уже ставлять питання про створення МЖК-2. На заводі чистих металів створено фонд молоді, клуб науково-технічної і культурної творчості «Сатурн», на рахунок якого вже є цікаві і сміливі розробки.

Але це, нагадаю, лише перші паростки, які не створюють повної картини. Бо є й інші факти, які змушують замислитися. Так, на одному з заводів восени комсомольці цілої ділянки відмовлялися платити членські внески протягом трьох місяців. Така ж точно ситуація трапилася нещодавно вже на іншому підприємстві.

Або ось такі цифри: за одинадцять місяців 1987 року в лави ВЛКСМ було прийнято лише 11 робітників. За такий же період минулого року — ще менше — дев'ять. І це в індустріальному місті з багатотисячними трудовими колективами!

Але треба бути об'єктивними: такі своєрідні форми протесту не з'явилися на порожньому місці. І хочемо ми того чи ні, але змушені згодитись, що в цих фактах відбилися ставлення до комсомолу, сприймання його авторитету хай не всією молоддю, але все ж таки якоюсь її частиною.

І скільки б ми не говорили про невідомість деяких представників молодого покоління — як комсомольців, так і тих, хто не поспішає ними стати, — все-таки, якщо ми справді хочемо перебудувати свою роботу, то повинні зізнатися, що рівень популярності комсомолу — це й є рівень нашої роботи. І саме він, цей рівень, є стартовим майданчиком для перебудови комсомолу.

Звичайно, раніше було легше: у всіх своїх труднощах, невдахах кампаніях звинувачувати «несвідомих» рядових комсомольців, їх небажання зрозуміти високе призначення і високу мету, яка стоїть перед комсомолом. Але ж і ак-

тив, і комсомольські працівники — вони всі виходять з тих самих «радових». І ось тепер маємо результат: навіть на пленумі Світловодського міського комітету комсомолу, на якому обирали першого секретаря, з 79 членів міському були присутні 52.

— Ми втрачали і втрачаємо людину, тому, що комсомольський апарат довгий час був орієнтований «вгору», а не «донизу», був тільки виконавцем наказів і розпоряджень. Падала довіра до нас з боку «рядових», люди без підтримки і уваги йшли куди завгодно, у різні «неформальні» течії, тільки не в комсомол, — говорив мені Анатолій Патока, розповідаючи про найголовніші проблеми, які він поставив на своєму новому місці. — От, скажімо, створили ми при міському громадському приймальню, а не йде до нас молоді. Чому? Тому, що працівник міському для них — це тільки перешкода, контролюючий, а не друг і порадник. Не вірять, що розмова з нами буде відвертою. Тому ми й зробили приймальню виїзну, самі зустрічаємось з молоддю у найбільш людських місцях. Чи є якийсь ефект? Поки що все у стадії наміток і мрій, хоча деякі питання вже починаємо вирішувати.

Нинішню ситуацію у Світловодському міському взагалі можна охарактеризувати саме так: поки що все у стадії планів і наміток. Одна з найголовніших — підвищення економічної самостійності і авторитету міської комсомольської організації. Адже ті колективи, які відмовлялися сплачувати внески, резонно запитували: чому йдуть наші гроші і чому ми не бачимо якоїсь віддачі? Анатолій має задум перевести міську організацію на самоокупність. Крім того, ще один перспективний шлях — створення фондів молоді на підприємствах, які, крім «Дніпроенергобудпрому», з'являються і в інших первинних організаціях. Де більш, де менш вдало, але питання вирішуються за допомогою відповідальних працівників міському.

А разом з усім цим процесом вирішується і питання: бути чи не бути міському комсомолу дійовим, справжнім штабом перебудови комсомолу Світловодська. Що від нього сьогодні залежить? В першу чергу навчання комсомольського активу. Як такої школи комсомольського активу тут немає, її заміняє «День секретаря», який проводиться щомісяця. Але чи повноцінна ця заміна?

М. МЕДВІДЬ.
м. Світловодськ.

Економіст Ніроградської СТО-1 Олена ЮРМАСHEBA і Веттіна ФІНДАЙЗЕН, секретар СВНМ підприємства Кіх-Ерфурт (НДР), яке ремонтує автотранспорт на будмайданчику гірничо-збагачувального комбінату окислених руд у Долинській, познайомилися в обласному центрі наприкінці минулого року. Дружні зв'язки авторемонтників споріднених підприємств продовжуються й нині.

Фото В. ГРИБА.

ПЕРВИННІ — НА ГОСПРОЗРАХУНКУ

на утримання вищестоящих органів. Ці нормативи слід встановлювати демократичним шляхом, обговорювати на комсомольських зборах.

Кожен член ВЛКСМ повинен знати, куди будуть направлені гроші його первинної. При цьому нормативи, які встановлюються, з часом повинні зменшуватись. Однак, комітети комсомолу, в тому числі і первинні, мають різні фінансові можливості. Рівень прибутку кожної організації різний і залежить від кількості членів ВЛКСМ, кількості первинних, економічного розвитку району, міста.

Сьогодні з 25 міських і районних комітетів комсомолу області тільки 6 покривають витрати своїми прибутками, решта користується дотаціями ЦК ЛКСМ України, «живе» за рахунок прибуткових комітетів.

Обласні комітети комсомолу, які отримують дотацію, щорічно будуть зменшуватись (штат) на 20 процентів. Це дасть можливість протягом п'яти років налагодити їхню рентабельну роботу. Аналогічний процес проходить і в міських і райкомах комсомолу.

Хмельницький обком комсомолу взяв у оренду цегельний завод, зараз займається його модернізацією, яка дозволить значно збільшити випуск продукції. В результаті МЖК буде забезпечене дефіцитним будівельним матеріалом, поповниться і комсомольський бюджет.

По нашій області теж можна навести декілька цікавих прикладів. Наприклад, на балансі міського молодіжного об'єднання

«Пульс» при Світловодському міському комсомолу створений вечірньо-недільний дитсадок. Працює він у районі, де проживає багато молодих сімей, а обладнаний в одному з житлових будинків.

На жаль, такі приклади в області можна перелічити на пальцях. В підвалах, де часто підлітки збираються аби покурити, можна обладнати приміщення для ігор, спортивні кімнати. Комітети комсомолу можуть формувати трудові загони, які б працювали в сільському господарстві, в силі укладати різні виробничі договори з підприємствами.

Сьогодні комітети комсомолу самостійно можуть поповнювати свій бюджет. Є економічна можливість заробити гроші, на жаль, часто-густо в самих спілчан немає бажання організувати цю роботу. За старинкою ще дехто надіється на дотаційне забезпечення. Хоча про це вже треба забувати.

Звичайно, соціально-економічні проблеми молоді ми самі не вирішимо, економіку країни «комсомольською економікою» не замінимо. Зрештою, це ми й не робимо. Головне наше завдання — залучити якнайбільше спілчан до господарської діяльності. Вона ж сприяє укріпленню авторитету комсомолу, посиленню його впливу на молоді.

С. БОЧКО,
керуючий справами обкому ЛКСМ України.

«МОЛОДИЙ
КОМУНАР»

1 квітня 1989 року

ПЛАЧТЕ НА ЗДОРОВ'Я!

Треба прагнути радощів, а печаль знайде тебе сама.

[Життєва мудрість].

Аби зняти напруження, психологи Угорщини радять трощити старі меблі чи бити посуд. (В США є, кажуть, такі клуби, де припасені цілі штабелі спеціальних тарілок). В Японії кидають гнилими яблуками в зображення кривдника.

Поради, рекомендації... Ось одна з них: «Поплач — буде легше». Людський організм виробляє приблизно півлітра сліз у рік. Існує цілий спектр плачу: від нестримного ридання до повної відсутності слезовиділення.

Із живих створіннь людина —

єдина істота, яка плаче внаслідок емоційних переживань.

Американський фізіолог У. Фрей (з медичного центру Сент-Пол-Ремсі, штат Мінесота) вважає, що плач — це захисна реакція при стресі. Із слезами, буцімто (пони це гіпотеза), виводяться гормони стресу, які, підвищивши загальний опір організму, при тривалому накопиченні починають йому шкодити, викликаючи зайву напругу і хвороби.

Плачте на здоров'я! — радить цей вчений. Стримувати слези (чим, видно, явно зловживають чоловіки) означає, на думку Фрея, повільно стримувати себе.

Аби перевірити свою теорію, У. Фрей надав біохімічному аналізу (сотні добровольців були оснащені спеціальними окулярами з посудом слезовловлювачами) два види сліз: «нейтральні», що утворюються при чищенні цибулі, і «емоційні», що виникають природним шляхом при перегляді зворушливих (мелодраматичних) кінофільмів. Виявилось, другий вид сліз дійсно вміщує більше білка (відомо, що гормони мають білкову природу). Зараз Фрей шукає в слезах натекозаміни — речовини, тісно пов'язані з явищем стресу.

Нуди ведуть подібні пошуки? Пони що для встановлення діагнозу захворювання лікарі пропонують зробити аналіз крові, сечовини, шлункового соку. А завтра? Будуть ще брати аналіз сліз?

Плакати при стресі? Так, якщо це необхідно. Однак краще усе ж... сміятися! Радянські і чехословацькі вчені провели великі багатозначні експерименти. У кроликів штучно викликали сильний емоційний стрес (їх надовго по-

збавляли руху), що незмінно призводило тварин до серцевих розладів. З'ясувалось, що якщо при розвитку стресу додатково активувати позитивні емоційогенні центри, гіпоталамуса (тобто, викликати позитивні емоції), то нормалізація серцевого ритму відбувалась досить швидко. В тих же випадках, коли позитивні емоції передували стрес-ситуації, серцева аритмія не розвивалась зовсім і зберігалась нормальна структура клітин міокарду (м'язового шару серця).

Ю. Г. ЧИРКОВ.

(Москва. «Фізкультура і спорт», 1988 р.).

ДАВШИ
КЛЯТВУ
ГІППОКРАТА

ПОБОЮВАННЯ
ШОДО СНІДУ
В ОБЛАСТІ
НЕ ТАКІ ВЖЕ Я
НЕБЕЗПІДСТАВНІ,
АЛЕ ПАНІКУВАТИ
НЕ ТРЕБА. БАГАТО
ЩО ЗАЛЕЖИТЬ
ВІД НАС САМИХ!

ЖІНКИ ПЛАЧУТЬ.
ЧОЛОВІКИ
НЕ ПЛАЧУТЬ.
ХТО У ВИГРАШІ?

ТАК ЩО,
ЗАКУРИМО?

Давно відомо: куріння негативно впливає на статеву функцію чоловіка, пригнічує її. Лікарі доти не беруться лікувати статеве безсилля, доки хворий не кине палити. Видатний учений-сексолог Л. Якобсон вважав, що в багатьох випадках імпотенція настає через надмірне куріння. Він наводив приклади, коли в чоловіків, які зверталися до нього з приводу статевого безсилля, потенція відновлювалася після того, як вони кидали курити. Особливо негативно впливає куріння на ерекцію — послаблює її. Відомі випадки зниження статевого потягу. Та було б неправильно вважати, що куріння негативно позначається лише на статевій силі чоловіків. Так само і в жінок під впливом куріння зменшується статевий потяг, виникають явища фригідності (статевої холодності)... Так що, хлопці й дівчата, будемо палити й далі?

5

«МОЛОДИЙ
КОМУНАР»

1 квітня 1989 року

Лист нашої читачки коментує головний епідеміолог відділу охорони здоров'я обласного кому кандидата медичних наук П. І. СИДОРЕНКО:

Проведення профілактичних заходів проти СНІДу в нашій країні розпочато із запізненням. Річ у тім, що до 1985 року не тільки населення, а й медичні працівники про цю хворобу майже нічого не знали. І саме тоді, коли СНІД бушував в багатьох країнах світу, у нас панували тиша і спокій. А коли мовчати стало вже неможливо, появились заспокоїливі медико-філософські настрої, мовляв, у нашій країні немає соціальної бази

Зусилля обласного відділу та обласної епідеміологічної станції були перші за все спрямовані на підготовку медичних працівників, а також на проведення широкого роз'яснювального роботи, виявлення шляхів зараження, ранніх клінічних ознак і вжиття заходів щодо профілактики СНІДу серед населення.

Торік при обласній лікарні було відкрито діагностичну лабораторію на СНІД, в якій з перших же днів розпочали обстеження донор-

на СНІД, не переливається. При взятті крові використовуються тільки системи одноразового користування. Однак відносно забезпечення медичних установ шприцями одноразового використання положення надзвичайно складне, я б сказав катастрофічне. Так, торік із передбачених фондів 140 тисяч штук ми одержали лише 4 тисячі. Після неодноразових телеграм і телефонних дзвінків на адресу підприємств-постав-

заходів для вирішення цього питання в цілому. Якість обробки шприців систематично контролюється як з боку відповідальних працівників лікарень, так і фахівців державного санітарного нагляду.

Дані торішніх лабораторних обстежень свідчать, що в переважній більшості медичних установ режими стерилізації суворо дотримуються. Та, на жаль, в окремих лікувальних установах міста Олександрії, Олександрійського, Новгородківського, Кіровоградського районів мали місце випадки, коли реструвалася позитивна реакція шприців та голок на приховану кров. Ці факти вказують на безвідповідальність як медичних працівників, так і керівників цих установ. Вжито відповідних заходів щодо викоренення цього явища.

Чи можна заразитися СНІДом в стоматологічних кабінетах, при здачі загального аналізу крові (з пальця), в перукарні? Скажу відверто: якщо інструменти, якими проводяться маніпуляції з порушенням цілості шкіри, інфіковані збудником, то в усіх названих випадках заразитися цим небезпечним вірусом можна.

Нерідко читачі скаржаться на відсутність в аптеках району засобів індивідуального захисту (презервативів). Мовляв, працівники аптек штучно викликають цей дефіцит.

Тут підводять нас підприємства-поставщики. Так, із замовлених в 1988 році 2 мільйонів штук презервативів, ми одержали лише третину. А замовлена цифра — лише десята частина наших потреб. Справедливості заради скажу, що в ряді випадків винні і працівники аптек, які такі приховують ці товари. Слід пам'ятати, що за таких умов краще обмежити кількість статевих партнерів, уникати випадкових зв'язків.

На закінчення хочеться сказати ось ще про що. Містом ходять чутки, що в області ніби то є випадки захворювань СНІДом. Як лікар-фахівець з усією відповідальністю заявляю, що ці дані безпідставні. Але такі мажорні новини не повинні нас заколисувати. І населення в цілому, і звичайно, нас, лікарів. Небезпека зараження вірусом СНІДу існує! Вона зв'язана насамперед з великою міграцією населення, наявністю в нашому місті іноземних студентів, які прибули із країн, небезпечних по СНІДу, існуванням «групи ризику».

для виникнення і розповсюдження СНІДу, а через це нам немає чого і хвилюватися. Як прикро, що колишні керівники Міністерства охорони здоров'я не хотіли зрозуміти, що жили ми не в космосі, не на острові, ізолюваному від оточуючого світу!

Через відсутність інформації про СНІД серед медичних працівників перший випадок захворювання зафіксовано з великим запізненням, а діагноз двох наступних встановлено лише після смерті хворих. Вербеску людей, які контактували з хворими на СНІД, повністю встановити ще не вдалося, і, скориставшись всією інформацією, що вийшла, будучи носіями вірусу, і, не знаючи про це, здатні заразити тисячі людей.

На сьогоднішній нам відомо, що заразитися СНІДом можна лише трьома шляхами: статевим, при переливанні крові та її препаратів, при використанні медичних інструментів, на яких міститься вірус, а також передача вірусу новонародженим під час пологів.

Трагедія, що трапилася в республіканській дитячій лікарні міста Елісті, інше раз показала, до чого призводить безпечність і злочинна халатність медичних працівників. Джерелом інфекції в цьому випадку опинився саме вірусоносій.

У нашій області з висшегаданних причин профілактика СНІДу також розпочалася із запізненням.

ської крові, крові вагітних жінок, іноземних студентів, людей, яким багаторазово переливали кров, а також крові людей із так званої «групи ризику». За минулий з часу відкриття лабораторії період обстеження на СНІД пройшло більше 70 тисяч чоловік. Подібне не пізно зробити кожному, хто забажає, особливо тим, хто з «групи ризику», чи хто мав і має випадкові статеві зв'язки. Називати своє прізвище не обов'язково.

КАБІНЕТ АНОНІМНОГО ПРИЙОМУ У ОБЛАСНОМУ ЦЕНТРІ ФУНКЦІОНУЄ З 1988 РОКУ. ВІН МІСТИТЬСЯ В ПОЛІКЛІНІЦІ № 2 ПЕРШОГО МЕДИЧНОГО ОБ'ЄДНАННЯ, ЯКА РОЗТАШОВАНА В СЕЛИЩІ НОВОМУ.

РЕЗУЛЬТАТ ЛАБОРАТОРНОГО ОБСТЕЖЕННЯ, А ТАКОЖ ПРОКОНСУЛЬТУВАТИСЯ З ПИТАНЬ СНІДУ МОЖНА І ПО ТЕЛЕФОНУ 9-48-12.

Люди, які не вважають за доцільне приховувати своє прізвище, кров для лабораторного обстеження на СНІД можуть здати в поліклініці за місцем проживання, звідки вона централізовано доставляється в діагностичну лабораторію. Результат можна взяти в тій же поліклініці через 2—3 дні.

Стосовно обстеження донорської крові можу зазначити, що жоден її мілілітр, не перевірений

шкіль області відгрузили в цьому році 151 тисячу шприців, з яких 121 тисяча одержана без голок.

Не краще становище і з простими шприцями. З року в рік наші замовлення задовольняються лише на 60—75 процентів. З урахуванням такого положення стає зрозумілим, настільки велика відповідальність за попередження шприцевого СНІДу лягає на медичних працівників.

Недавно мені довелося розмовляти з маніпуляційними сестрами Гайворонського району, які скаржились, що через нестачу шприців і необхідності наявні постійно кип'ятити, зводяться час введення ліків, від чого страждає весь лікувально-діагностичний процес. Думається, що за відсутності стерильних шприців краще зовсім не проводити ін'єкцій, чим піддавати смертельній небезпеці здоров'я хворих. А для тих, хто міркує інакше, хотів би нагадати, що за зараження хворого СНІДом, допущене через халатність медичних працівників, останні несуть кримінальну відповідальність.

Існує два засоби обробки шприців: централізований і децентралізований. Більш надійним і ефективним вважається централізований. Тому обласний відділ пішов шляхом обладнання при районних та дільничних лікарнях центральної автоклавної і стерилізаційної відділень. За останні три роки такі відділення створені в 131 медичній установі і вживаються всі

Сьогодні ми друкуємо твор початкуючого поета з Малої Виски Ігоря Тарасенка. В поезії він робить перші кроки. І тому ще не завжди скоряється перо ще зовсім молодому поету, можна закинути йому докір щодо слабеньких рим, прохідних рядків тощо. Але техніка віршування набувається з роками і ми впевнені, що автор цей бар'єр успішно подолає. Головне, що ми маємо справу із самобутнім, хвилюючим поетичним голосом, який розповідає про найбільш чутливі і найтрагічніші сторінки нашої доби. І оповідь ця почасти вражає своєю емоційною напругою і поетичними злетами.

Щиро бажаємо нашому дебютанту щедрого уживанку на нелегкій ниві красного слова!

Не можу кроку я ступити вперед,
допоки порожнеча під ногами.
І оглядаючись, шукаю камінь,
а камінь... Господи! — мороз бере.
Не вірю в добротинусть уперів,
коча сини вибілюють їм шкіри,
Малюю горе не з листка — з натури,
костяк сльози пухлих матерів.
Неправда те, що висохли вони!
Іх стільки розлилось по Україні,
що про яке вже там співають горіння,
тут хоч би дошукатися вини.

ПОЕМА

Гіркий пам'яті жертв голодомору 1933-го року.

Баба Ярина

Я тоді розміняла четвертий десяток.
Ще була молода — повно сили в руках,
Ми землею вішались, коли у тридцятих
пожнати довелось не пшеницю, а жак.
Восени по дворах сновигали «буксири»
(де й взялося ротів на сільський коровай!),
гляне, ніби на душу навішує гір, —
залишайся при тілі, а хліб оддавай.
І, бувало, щоночі приходять, шукають,
Вже й питать перестали чи є, чи нема —
Все забрали цупкими страшними руками,
повивозили. А на порозі — зима.
Що варила колісць чотирьом на сніданок,
те було на три дні. Дотягли до різдвя.
Зазбиралась чоловік і, ступнувши на ганок,
кинув: «Ждїть. Повернуся деньків через два».
Та бодай не вертався той ірод проклятий,
та бодай він загинув і я не жила,
та не бачила б мук, що не вигадать кату...
Ох, навіщо ж я діток йому привела!

(Стара заплакала і полились
з її очей струмки тонкі додолу.
Переді мною поставала доля
горбата і жорстока, як колісць.
Холодний жак поймає моє ество,
коли я неприкрашено побачив
все те, що видавалось нам одначе
за асенародно, буйне торжество...)
Він прийшов за два дні. Тупотів за дверима,
потім в хату зайшов, клунок зняв зі спини...
Боже, зерня! — з душі відкотилася брила,
а тоді — вдвоє тяжче: це все... до весни.
Ця у квітні було. Ми лиш смерті чекали,
я вже навіть руки не могла підвести.
Вже Оксанку малу за три дні поховали,
А Миколка з кутка лиш очима світив.
Чоловік, похилившись, сидів біля столу,
а тоді так скажено очима кознував,
взяв ножка і... дитиночку колул...
Боже милий!..

Утнув.

А воно, бідолашне, уже й не кричало
лиш хриплого, вчепившись за лезо ножа...
Сонце згасло мені, і розпечене жало
мозги впилося в душу і кинуло в жар...
...Вже пізній розказала сусідка, Варвара,
що той ірод поганин, зійшовши з сена,
десь сконав на дорозі. Та що то за кара!
Кісточки ж я під лавою потім знайшла!!!
Заціпило. Замовкла не на мить,
поклала тихо руки на коліна...
А науковці розпускають слуху —
отак, а чи отак про це судити?
У голову шалена думка б'є:
за що на весь народ упала кара!
І відійшла взялася чорна хмара —

Колонка дебютанта

тих, хто в чнесь поліз, як у своє!
Дай, земле, сили, щоб моя рука
зуміла вивести рядки криваві,
не дай очам закритися на славу,
де розум, честь і совість у віках.

Дід Василь

Я тоді у воловній робив, пам'ятаю,
що худоба була — важко рога дістать.
А з роботи додому коли повертаю,
то було й спотикався — померлі лежать.
Іх Гаспан прибирав. На безтарку, як дрова,
Посклада і спокійно везе рахувать.
Як полічати — до ями, а яма ж здорова!
Так на хліб заробляв — і не день, і не два.
Та не тільки із того кормився, паскудний.
Раз дивлюсь — а у нього в безтарці... живий!
На кожуха позадрип, мерзенний їуда!
А мене як побачив, лиш морду скривив.
Я забрав того хлопця, стрічались пізніше,
до врожаю дожи, лихо зміг пережити.
Але це ще не все, розкажу про страшніше.
І тепер, як згадаю, то серце болить.

Ігор ТАРАСЕНКО

Леонід КОЦАР

МАТЕРІ

Промінці в очах ти зберегла.
Доброти і щедрості людської.
Мамо, мамо скільки в них тепла
У очах, стуманих сльозою.
І хоч пасма кіс твоїх мов сніги
Тчуть лелеки обрію проміння.
Наймиліша ти мені за всіх,
Найрідніша, мов зоря осіння.

ВТЮД

Там на гілці абрикоси,
Що в духмяний цвіт убралась,
Обережно і повільно
Сизий голуб умиється.
І від легіту п'яного,
Ледь погойдуючись тихо,
Сизий голуб в цю хвилину
Грою-мірію розців.
Він сидить, неначе диво,
Зачарує собою
І свій погляд голубиний
Заплітає в білий цвіт.

Посмішку в уста ти заплела:
Губи паленіють буйним цвітом.
І вони, неначе два крила,
Криляться у лагіднім привіті.

Там, де листя — рожеве мереживо
В злив сонця дозвуж виграс,
Ледь помітно і трохи збентежено
Ранок роси із пригоршні п'є.

ВІКНА

Так про ці ж вікна...

Домовилися сьогодні з Кіндратом повставляти в хаті по...
Прийшов. Оглянув мою хату та й:

— А в тебе, Галько, гарна хата. Якби жили молоді — не захоті-
ли б нової будувати. Стіни високі, дах не протікає. А коли подвійні
вікна вставити, то й у зимку з теплом будеш.

Про могорич Кіндратові не гадауй. І в рот не бере горілки. Ко-
лись поставила на обід — навіть дивитися не захотів. Сказав байду-
же: «Можна й без неї. Прибери подаль. Нехай краще буде тобі на
розтирання від грипу».

Подумалось мені тоді: глядиць себе й жінку ніколи не скривдять.
Якби мене молодого взяв — вік у ноги кланялася б. Хоч на свого
тєж не могла образитися. Добрий був. Тільки не поталанило доаше
пожити. Занедужав, помер восени. Вась інструмент залишив. Ніж
не зберуся пороздавати людям. Хай би згадували. Для них він ні-
чого не жалів.

Є різні люди. Он минулого місяця приходив Панас Кича плиту па-
роробляти. Покладав сь-так цеглинку — й перекурює. Майже тин-
дєнь товкся. І досі в печинках сидить. Сама й винувата. Отак постав-
ляла пляшку на обід, а він сидить за столом, поки не висмокче до дна.
Думаю собі: «Якось витерплю оцей карантин, розвитаюсь і пєзай
більше не показуватися на очі. А людям розкажу, щоб знали, як його
руки не піднімаються до роботи».

Коли Кіндрат взявся до вікон, знов я йому:

— Може, тати чарочку подужає?

Китає головою:

— Геть нічого не вдумуйте.

— Хотїла, як краще...

Подивившись на Кіндрата й мені стало соромно — це ж отак як я й

лі працювати...». А ти дай хо-
роший заробіток, створи відпо-
відні умови і ніяка сила не від-
дире мене від сільської екзоти-
ки. Правда ж, Вовно, я кажу?

Довготелесий, як жердина,
Вовка, такий же балагур, як і
його дружок, не встиг ні гєнну-
ти, ні нікнути.

— Так, значить, гнати стари-
ків до бісової матері? — спа-
лахнув праведним гнівом Мак-
сим Іванович.

— На звалище їх, так? — під-
хопився І. Єгорович.

— Що ви, дядечку Макси-
ме, — широко здивувався Мити-
на. — Я не про вас... Я, взага-
лі... Просто розмова у нас така,
що молодим треба поступатися
місцем. Таке гостре питання
саме життя поставило на по-
вістку денну.

— Мало тобі, бачу, в свій час
батько ставив гострих питань
на твою повістку, — перебив
Митичину красномовність Єго-
рович. — А треба було б аси-
путь, щоб знав своє місце. Мо-
локососи...

Однак весь день важка дума
гнітила Івановича, не давала
спокою, мучила його, заважа-
ла зосередитися на роботі
так, аби забути, як заще, про
все на світі.

Вночі не спалося.
Наступного дня вранці він
понів в контору правління ко-
госпу заяву. Голова, давній
приятель Максима Івановича,
з котрим не раз у воєнне ли-
холіття спали під однією ли-
неллю, довго вартів у руках
сторінку з учнівського зошита,
ніби хотів вичитати ще щось
окрім того, що було нашкря-
бано на ній нерівним почер-
ком ветерана. Потім поклав
заяву у пухлу теку і, не підво-
даючи погляду, сказав, зітхну-
вши:

— Ну, що ж, розберемося
на засіданні правління. Тільки

ЗВІТУЮТЬ СТУДІЙЦІ

Туману сиві пасма заволонали
Груди саду мого облетіли.
І стоїть він немов пригрозений
Полюстками і туги й мурби.

Олександр КОСЕНКО

О, Україно, зоряна колісця!
Клинок гарячий, спалах полїте.
Сумної знов заводять бандуристи,
Та тільки хто їх зможе зрозумїти?
На кладовищі взирає око.
Ось терени,
А ось палає глід.
Тут предків наших...
Чийм насінням побити...
Іх правнукам уже замало слова.
То, може, не розчули?
Та коли б...
Вже їм чужою стала рідна мова,
Ім став важким гіркий батківський хліб.
Як хороше!
Як славно!
Як чудово!
Уже до неба руки хтось здійма.
Усе бездумні точаться роками
А мова забувається сама.
До пам'яті я кланяюся їм...
Тим, хто в тридцяті климів з-за ґраті
«О, Україно, зоряна колісця,
Прости своїх задурених бистраті».
Немає бурі, щоб підвести іску,
Побити градом буйний виродіт.

О, Україно, зоряна колісця!
Дзвенять бандури...
Грають «Заповіт»

Я пам'ятаю вересень
Червоні аистри,
Сині небеса;
На вишні
В золотому павутинні
Б'є крильцями прироч
Ось так і ми
Б'єм крилами,
Рвемося,
А нас міцніш обляють
Летять літа.
І сиві волосся.
І, раптом, наступає кат
Що не зрівняв підступ
Не визнає зацькова
Це, може, смішно.
Тільки думка лине
Туди, де аистри і осін
Щорік, під осін, пал
Дими, як роки.
Танучи, пливають
Ці дні терпкі мені, м
За те, що мрію,
Думаю,
Живу.

Щось шепочуть яю,
Коники козаються в
Хмари кучерявляться
Як чуби на сивий гол

ДИТИНУ

Взимку Любка Горлиця вихо-
д хату. Дай, думаю, піду відвідати
дорогу їй на щастя. Тільки на і
— Добре, що прийшли. Доп
купати. Таке крихітне — боюся
Обіймати чоловіка не кликал
німаються купати рідне. На див
Кажу в одвіт:
— Я академії не кінчала. Са
Любка ніяковіє:
— Краще покажіть, а не дор
Мені ніхто молодій не пока
вона хоче виглядати дитину й
ростуть...

ПРОЛІС

я так думаю — рано тобі, Мак-
симу, у відставку.
— Ні, Петровичу, ні, мені
пора. Чекають не доводиться.
Так шість вже сам, без правлі-
нній підпиши... Не гай часу.
Так треба.

До розмови пристав секрет-
тар паркомбу. Умовляли разом.
Пропонували новий К-700. Але
Максим Іванович наполіг на
своєму.

А вчорні посварився з дру-
жиною. Та так, як ще ніколи
цього не було за все спільне і
довге життя. Бували, щоправда,
дрібні непорозуміння, але та-
кого глобального конфлікту, як
сказав сусід і кум Степан, гос-
пода механізатора не знала.
Іванович намагався умовити
дружину продати хату, здиха-
тися господарства і переїхати
в місто до сина. По характеру
своєму мовчазна і покірна, Ка-
лініна раптом запротестува-
ла, заспала господаря градом
докорів. Не стримався він, то-
ркнув вузлуватим кулаком по
стіпній і нагородив такого
гороху, що самому опісля бу-
ло не во собі.

Вранці тихо встав за постелі,
одягнувся, грюкнувши на про-
щання дверима, пішов з дому...
І ось уже другий місяць жи-
ве у... За цей час трохи
охололо, проясніло думками, роз-
клав їх на полиці, а ось по-
вертатися в село заважала впер-
тість і бо біс його знає що. Не
уважав, ін дивитиметься в очі
односельчанам.

За три рази приїздила Ка-
лініна. Привозила безліч до-
машніх човнів, ділилася ними
некапані, запитувала прямо:
— Дега будеш дурна влі-
ти? Це маю людям говорити?
Іван мч вперто відмовчував.

ся. Вона п
ни збирал
А на зє
весна, прс
ві наді
лення. Во

ЗВІТУЮТЬ СТУДІЙЦІ «СІВАЧА»

ІАР

Туману сиві пасма зволожені
Груді саду мого облягли,
Стоїть він немов припорошений
Пелюстками і туги й журби.

Олександр КОСЕНКО

О, Україно, зоряна коліско!
Клинок гарячий, спалах століть.
Сумної знов заводять бандуристів,
Та тільки хто їх зможе зрозуміти!
На кладовищі визріла ожина.
Ось терени,
А ось палає глід.
Тут предків наших
Чим насінням початкує рід.
Іх правнукам уже замало слова.
То, може, не розчули?
Та коли б...
Вже їм чужою стала рідна мова,
Ім став важким гіркий батьківський кліб.
Як хороше!
Як славно!
Як чудово!
Уже до неба руки хтось здійма.
Усе бездумні точаться розмови
А мова забувається сама.
До пам'яті я кланяюся низько
Тим, хто в тридцяті кликали з-за ґраті
«О, Україно, зоряна коліско,
Прости своїх задурених байстряті»,
Немає бурі, щоб підвести риску,
Побити градом буйний пустощіт.

О, Україно, зоряна коліско!
Дзвенять бандуристи...
Грають «Заповіт».

***

Я пам'ятаю вересень пташиний,
Червоні айстри,
Сині небеса;
На вишні
В золотому павутинні
Б'є крильцями приречена оса.
Ось так і ми
Б'єм крилами,
Рвемося,
А нас міцніш обплутує життя.
Летять літа.
І сивіє волосся.
І, раптом, наступає каєття.
Що не зрівняв підступну павутину,
Не визволив зацьковану осу.
Це, може, смішно,
Тільки думка лине
Туди, де айстри і осінній сум.
Щорік, під осінь, палає на городках.
Дими, як роки,
Танучи, плинуть.
Ці дні терпкі мені, мов нагорода,
За те, що мрію,
Думаю,
Живу.

***

Щось шепочуть яворові аїти,
Коники ховаються в траві.
Хмари кучерявляться в зеніті,
Як чуби на сивій голові.

Сипле сонцем літо конопатє.
Гріє спину вранішня рілля.
Наче добра, працююча мати
Тихим вітром дихає земля.
М. Кіровоград.

Петр ДОВБНЕНКО

***

Вот и уходит дорога,
К точке отсчета — вокзалу,
Времени очень немного
В миг, что подобен сигналу.
Дни монотонно качаясь,
Рельсами лягут на шпалы
Или пружиной сжимаясь,
Будут бросаться на скалы.
Будут бросаться на мины,
Чтобы бедой налиться,
Будут ржаветь от глины,
На сапогах слотиться.
Стылые листья-недели
Падают мне под ноги,
Ах, как они посидели,
Стали под цвет дороги.
Тихо колышутся ветви,
Шорох листьев опадает...

***

Стекла далекой поры.
С перекрещенными
Крест на крест
Бумажными трещинами
Стекла военной поры.
Ветер гоняет пыль.
Двери закрыты на гвозди.
Проводов оборванные гроздьи.

Судяб сгоревшая пыль.
В стеклах той дальней поры.

***

Ставят «двойку» за то, что забыл Герострата,
что забыл, где галеры сцепились в бою,
но скажите мне люди, где домик солдата,
что навечно зачислен в солдатском строю!
Вот под боком ломает бульдозер домикшко,
где великий земляк свои пьесы писал.
Мало знаем о нем, да и то, по наслышке,
а последний свидетель нам жить приказал.
Товарища дом скоро рухнет от ветра.
Ковалевская церковь быльем поросла...
Оградить бы нам все до последнего метра,
что по плану машина еще не снесла.

ПЕРВЫЙ ВЕЧЕР

Я не помню о чем говорили
я лишь помню мелодию слов,
чувство дружбы с тобой мы носили
и дышали дыханьем садов.
На часы мы с тобой не смотрели,
Ни к чему, когда рядом идем.
У подъезда на лавке сидели.
Очень долго прощались потом.
Всю неделю тебя не хватает,
будто отняли вдруг у меня,
то, что сердце все время жаждет,
без чего не прожить даже дня.
Без чего не приходят рассветы.
Без чего не бурлит бы поток.
Без чего не напишут поэты
мало-малыски значительных строк.

СОНЯШНИК

СТОРИНКА
КРАСНОГО
СЛОВА

СЦЕНА, ЕКРАН, АРЕНА

● Любителям естрады квітен обіцяє подарувати багато цікавих зустрічей. Ось одна з них — виступ у Кіровограді молдавського співака Іона СУРУЧАНУ. Він відбудеться 7, 8 і 9 КВІТНЯ у приміщенні обласної філармонії. Початок концертів О 17 ГОД. І 19 ГОД. 30 ХВ.

● Кілька років тому читачі познайомилися з романом провідного українського письменника Павла Загребельного «Я — БОГДАН». Обласний український музично-драматичний театр імені Кропивницького працює над інсценізацією роману. У квітні кіровоградців чекає прем'єра, на яку обіцяє приїхати автор — письменник Павло Загребельний. Головні ролі гетьмана Богдана репетирує заслужений артист РРФСР Юрій Серьогін.

Кіровоградці, слідкуйте за афішею театру.

● А сьогодні, 1 КВІТНЯ, всіх, хто любить веселитися, запрошуємо на «ПЕРШОКВІТНІ В ВІДКВВ», який розпочнеться у диско клубі «Олімпія» будинку культури імені Компанії О 19 ГОДИНИ.

7 6

«МОЛОДИЙ
КОМУНАР»

1 квітня 1989 року

КНА

ратом повставляти в хаті подвійні

ата. Якби жили молоді — не захотіли, дах не протікає. А коли подвійні еппом будеш.

нагадуй. І в рот не бере горілки. Ко-в дивитися не захотів. Сказав байдужно поділі. Нехай краще буде тобі на

себе й жінку ніколи не скриядить. ік у ноги кланялася б. Хоч на свого рий був. Тільки не поталанило доашієни. Весь інструмент залишив. Ніяк м. Хай би згадували. Для них він ні-

ісцяя приходив Панас Кийд плиту пє-гинуку — й перекурює. Майже тє-сидить. Сама й винувата. Отак постав-зія за столом, поки не висмокче до дня, ойей карантин, розквітатось і пєсєй А людям розкажу, щоб знали, як його на. знов я йому: жєжє?

ні стало соромно — це ж отак як я. й

ПРОЛІСКИ

лі працювати... А ти дай хоро-ший зарплату, створи відпо-відні умови і ніяка сила не від-риве мене від сільської екзотики. Правда ж, Воно, я кажу?

Довготелесий, як жердина, Воно, такий же балагур, як і його дружок, не встиг ні генути, ні кинути.

— Так, значить, гнати стари-нів до бісової матері? — сплє-лакнєв праведним гнівом Мак-сим Іванович.

— На звали їх, так? — під-хопився і Єгорич.

— Що ви, дядечку Максиме, — я не про вас... Я, загалі, Просте розмова у нас така, що молодим треба поступатися місцем. Таке гостре питання саме життя поставило на по-вістку денну.

— Мало тобі, бачу, в свій час батьно ставиш гострих питань на твою повістку, — перебив Митичину красномовність Єго-рович. — А треба було б всі-плати, щоб знав своє місце. Мо-лонососи...

Однак весь день важка дума гнітила Івановича, не давала спокою, мучила його, заважа-ла зосередитися на роботі так, аби забути, як завше, про все на світі.

Вночі не спалося.

Наступного дня вранці він поїс в контору правління кол-госпу заяву. Голова, давній приятель Максима Івановича, за котрим не раз у воєнне ли-холіття спали під однією ши-неллю, довго вертів у руках сторінку з уніве́рального зошита, ніби хотів вичитати ще щось окрім того, що було нашкря-бане на ній нерівним почер-ком ветерана. Потім поклав заяву у пухлу теку і, не підво-дячи погляду, сказав, зітхнувши:

— Ну, що ж, розберемося

я так думаю — рано тобі, Мак-симе, у відставку.

— Ні, Петровичу, ні, мені пора. І чекати не доводиться. Так що ти вже сам, без прав-ління підпиши... Не гай часу. Так треба.

До розмови пристав секрет-рє парткому. Умовляли разом. Пропонували новий К-700. Але Максим Іванович напоїв на своєму.

А ввечері посварився з дру-жиною. І так, як ще ніколи цього не було за все спільне і довге життя. Бували, щоправда, дрібні непорозуміння, але та-кого глобального конфлікту, як сказав сусід і кум Степан, гос-пода механізатора не знала. Іванович намагався умовити дружину продати хату, здохати господарства і переїхати в місто до сина. По характеру своєму мовчазна і покірна, Ка-линівна раптом запротестува-ла, засипала господаря градом докорів. Не стримався він, то-рхнув вузлуватим кулаком по стільниці і нагородив такого гороху, що самому опісля бу-ло не по собі.

Вранці тихо встав з постелі, одягнувшись, грюкнувши на про-щання дверима, пішов до дому... І ось уже другий місяць жи-ве у сина. За цей час трохи охолов, тріснув думками, роз-клав їх на полиці, а ось по-вертатися в село заважала непер-тність і ще біс його знає що. Не уявляв, як дивитиметься в очі односельчанам.

За три рази приїздила Олі-мпія. Привозила безліч до-машніх новин, ділилась ними неквапно, запитувала прямо: «Довго будеш дурити селя-ни? Що маю людям говорити?» Іванович вперто відмовчав.

ся. Вона покірно зітхала і мовчи-ла збиралася додому...

А на землі знов панувала весна, пробуджуючи в душі но-ва надії. На вулицях пожва-влялося. Веселі обличчя, очі пе-лєчєня. Веселі обличчя, очі пе-

рехожих і злива звуків. Ці зву-ки, мов річка, що виїшла з бе-регів, плещуться у п'яному, настояному на запахові землі повітрі, набігають один на од-ного, на стіни будинків, стов-бури дерев і, розлітаючись дрібними бризками, проника-ють через найвузкі щілини в будинки, пронизуючи своїми веселощами тих, хто там ще замешкався.

І що може протистояти цьо-му асепереможному покликю життя, коли всі, навіть немічні старики, вибираються подиха-ти життєдайним балзамом.

Такі роздуми плевав Максим Іванович, бадьоро крокуючи алеєю парку. Щойно розтанув легкий нічний сніжок. На шля-ху час від часу зустрічалися озерця талої води. Він їх обе-режно і неквапно обминав. По-спішати було нікуди. Попере-ду — цілий день, озонний і гарний, а за ним вечір, тради-ційно-набридлив сидіння перед екраном телевізора. Два міся-ці минуло, як «вийшов» на пен-сію, а звикнути до свого ста-новища ніяк не може. Ніякі Та ще ця весна.

Назустріч Максиму Іванови-чу шльопав по калюжах роз-моклячим черевиком хлопчак років десяти, з шашливою ус-мішкою на викрапленому вес-нянками обличчі. Здавалось, для цієї маленької людини ні-чого не існує, окрім ласкавих сонячних променів, дзвін яких заповнює весняне хмільне по-вітря.

— Зачекай, герою, — зупи-

ний хлоп'я Максим Іванович. — Куди путь держиш?

Малюк зазмер на місці, за-кліпав дозвелезними віями, повернувшись раптом із свого казкового світу до дійсності. Усміхнувся і, продовжуючи клі-пати диво-віями, дзвінким го-лосом відповів:

— Проліски ходив дивитись.

— І знайшов?

— А що їх шукати, — обра-зився малий. — Вони там з ми-нулої весни. Ми з татом поса-дили.

— Чому ж не набрав букет?

— Вони жити хочуть!

— Так, — яюсь розгублено протягнув Іванович, — жити хочуть? А ти й справді маєш рацію? Жити хоче все, що на землі живе.

— І земля, — з викликом по-правив старого хлопчик.

— Напевно, — подивився Максим Іванович. І несподіва-но для себе попрохав:

— Покажи, де ваші проліски ростуть...

— Он там, з готовністю від-гукнувся кирпатий, — де бе-рези стоять. Бачите, стовбури біліють? Там і проліски. Вже цвітуть. Пішли, проведе.

Берізки й справді росли на околиці парку веселою зграй-кою, ніби дівчата-подружки зі-їмлися поділитися своїми та-ємницями. Біля підніжжя стов-бурів, де нещодавно оголилася від снігу земля, дивилися в ясне весняне небо дитячими очима блідоружі квіточ-ки проліски. Таких, як і тоді, в далекому 1944 році.

...Після довгого забуття він

ОБРАЗКИ

— Нагрій води та не забудь кинути любистку...

— Я все, тітонько, приготувала, — аж переживає молодича.

Я покладаючи на двох табуретах, поруч поставила каструлю з літровою кружкою. Розвела воду, напала вночі. Обкутала хлоп'я тоненькою білою пелюшкою й, підтримуючи голівку м'ячик, обе-режно покладає вночі. А далі цією ніжною промовляю:

— Не бійся, морячок, води. Баба Параска не одного викупала свої-ми руками за життя. А тепер он по морях і океанах плавають...

Любка стоїть біля мене, піднімає тепліший. А я тільки хлоп'я-хлоп'я життям водичкою. Аж пелюшки розправляє та все показує нізчка й поємхається їм.

Любка й собі радіє та придивляється за мою роботою.

— Викупуйся в теплій воді, щоб у тебе й душа була така, коли виростеш, — кажу малючкови. Дарма, що немовля — слухає.

Купаю та ніжки до рученят прикладаю. І так кілька разів. А ко-ли починає засинати раченятко, тоді виймаю, випрямляю ручки-ніж-ки, туго сповиваю й кладу в ліжко.

— Отак і купай, — кажу на прощання. — Гарним словечком до нього... Для любові ростимо дітей...

Стоїть молодича, усміхом дякує.

Іван ГОРОВИЙ.

ВІД АВТОРА: Прошу авторський гонорар за цю публікацію пере-рахувати за адресою: «190000, ЛЕНИНГРАД, ГОРОДСКАЯ КОНТОРА ГОСБАНКА, СЧЕТ № 702, СОВЕТСКИЙ ФОНД КУЛЬТУРЫ, «НА СО-ОРУЖЕНИЕ МЕМОРИАЛА И ПАМЯТНИКА Т. ШЕВЧЕНКО В ЛЕНИН-ГРАДЕ».

ОПОВІДАННЯ

ніби вперше знов побачив світ. Перед очима білим прострад-лом висів квадрат стелі. Поряд хтось стогнав стримано. Звід-кись долинав дзвін дрібних ме-талічних предметів. Чийсь кро-ки. Лежав непорочно і чекав, що знову налетять страхотливі видіння, але їх не було. Заспо-коївся. Злегка повернув голову, побачив діачину в білому. І вже здогадавшись, що з ним, запи-тав:

— Де я?

— Тсс, — приставила діачи-на палець до губів. — Лежати спокійно. Вам не можна хвилю-ватися, ви в госпіталі. Все бу-де добре. Я ось листа написала вашій дружині.

Вона простягла руку до тум-бочки, щоб познати листа, з очі Івановича зупинилися на букетнику пролісків. Вони стоя-ли на тумбочці і кликали його туди, де за вікном чулися не-повторні хвилюючі погуки вес-ни...

Максим Іванович поглянув кучеряву голівку хлопчика.

— А зовуть тебе як?

— Макс я, — сказав той чіт-ко, і тут же додав, — Максим-ком бабуся зове, а хлопці Мак-сом.

— Спасибі тобі, тазко, за проліски. Бережи їх, друже. Прощавай.

І пішов швидко, не виби-раючи дороги. Йшов на поклик весни. Без простору полів, без тривожного співу жайворонків він більше не міг. «Ці проліски можуть рости пересаджени-ми, як нічого й не трапилось. А я — людина. Я так не можу, не приживаюсь», — сказав тихо, і відчув, як на серці стало лег-ко і святоково.

Землею котилася весна

Віктор ТРУСОЗ.

м. Світловодськ.

ДО 17 І СТАРШІ

ЗВІТИ І ВИБОРИ У ШКІЛЬНОМУ КОМСОМОЛІ

КА-НІ-КУ-ЛІ!

НОВОМИРГОРОД. Уже традицією в районі стало проводити під час весняних канікул огляди-конкурси художньої самодіяльності загальноосвітніх шкіл. Участь беруть, як правило, усі школи району: середні, восьмирічні... Ось і минулої середи у районному Будинку культури було гамірно, весело. Лунали пісні, звучали вірші, гриміла сцена од іскрометних танців. Розмаїттям жанрів художньої самодіяльності відзначились міські школи, Капітанівська десятирічка. Але остаточне слово скаже компетентне журі, підбиваючи підсумки. Найкращі колективи будуть нагороджені грамотами, цінними подарунками.

Новомиргородський район славиться своєю художньою самодіяльністю. І для того, аби не переривався зв'язок поколінь, й проводяться ці такі очікувані щорічні конкурси-огляди.

Наш кор.

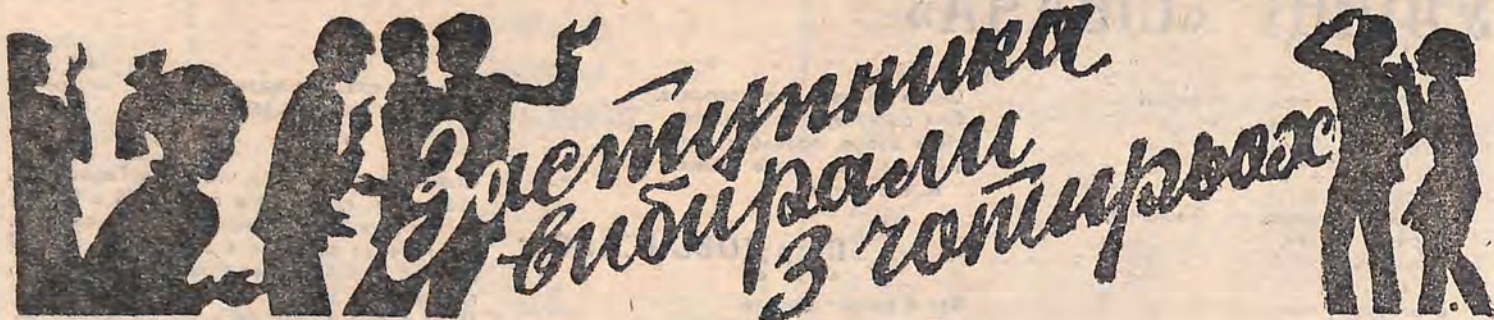

Фотографує
Василь
ГРИБ

8

«МОЛОДИЙ
КОМУНАР»

1 квітня 1989 року

Напередодні зборів у класі розповсюдили анкету. Серед п'яти запитань було дуже конкретне й, можна сказати, особистісне: «Чи задоволений ти своєю участю в справах комсомольської організації?». Як відповідати на нього? Якщо не задоволений, то чи не означає це, що в класі нічого не робилось, і чи не сприймуть це за моду усе критикувати? Якщо задоволений, то чи справді усе так було гаразд протягом року, чи не зарано заспокоїли себе?

Треба було добре думати. Справді, якщо порівняти успішність 9-А з іншими класами, його ініціативність, дружність, то він не загубився серед інших у школі. (Забігаючи наперед, зізнаюся: в учительській мені цим класом хвалилися). Однак більшість комсомольців 9-А в анкеті проти цього, третього запитання, написали: не задоволені. І, звичайно, аргументували.

Ні, це не критика заради критики. Я це зрозумів із доповіді комсорга класу Ірини Кальницької, і з виступів інших комсомольців, які обговорювали доповідь. Це — спроба реально глянути на свої можливості і фактичне їх використання.

Ті цікаві заходи, задуми, ініціативи пригадують не тільки дев'ятикласники. Осінній бал, створення агітбригади «Юність» і виступи перед колгоспниками ближніх сіл, туристичний похід місцями бойової слави до Деріївки і засідання клубу веселих і жартливих («Хоч ми й програли, але КВК вдавсь»), обговорення «Листів до сина» В. О. Сухомлинського і систематичне проведення політінформацій, вечір поезії Едуарда Асадова і зустріч з воїнами-інтернаціоналістами... Всього не перерахувати. Однак серед розмаїття цих добрих справ були й такі заходи, які особливо пам'ятні для комсомольської організації: наприклад, засідання комітету комсомолу школи, де обговорювалась успішність двох дев'ятикласників. Тому подібні факти змушують говорити відверто, самокритично.

У класі шість відмінників. Більшість навчається на добре та відмінно. Однак навчання — то найболючіша проблема класних буднів. І, як сказала комсорг, навіть найкращі учні не сприяли поліпшенню загальної успішності. Більше того, часом сприяли неуспішності, коли давали свідомо списувати слабшим учням. А пости

швидкої допомоги — як вони діяли?

— Дуже невдалий ми вибрали термін в даному випадку, — сказала Таня Моспан. — Бо «швидку допомогу» ж викликають ті, кому вона потрібна. А в нас виходить навпаки: «швидка допомога» сама повинна йти до «двічників». До мене особисто тільки й підходив один Віктор. Невже тільки він потребує допомоги? Невже іншим нашим однокласникам, здебільшого хлопцям, не потрібні знання з фізики, математики, хімії, якщо вони збираються опанувати складну сучасну техніку?..

Хвилює учнів загальна освіченість кожного, політична поінформованість. П'ятихвилинки проводяться в класі регулярно, але як?

— Давайте говорити відверто: чи завжди цінамо нам слухати повідомлення, прочитане вразно, але слово в слово з газети? — запитувала однокласниця Світлана Горішніна. — Дехто з дівчат веде навіть спеціальні зошити політінформацій, все в них записано, все піднесено, та забори той зошит, чи довідаємось ми, про що хотіли вони поділитись із класом? Сумніваюсь.

З гіркотою відзначала й комсорг Ірина Кальницька, що деякі ровесники не читають газет, не дивляться молодіжних телепередач. Розпачливі слова не дарма зірвалися з уст Т. Моспан: «Одного не розумію, як можна жити, щоб нічого не цікавило?».

Багато говорилось на зборах про дозвілля. Здавалось би, що тут уже не повинно бути пасивних, байдужих. І Юля Шелесько справді, згадуючи вечори та походи, підготовку до них (готувались по групах, аби охопити усіх), зауважила, що слід би було кожному спробувати побути в ролі організатора: в житті це знадобиться. І, мабуть, не випадково згодом під час виборів комсомольського активу класу Михайло Кокх побажав сам очолити культурно-масовий сектор. І пообіцяв ровесникам: незабаром проведемо цікавий музичний вечір.

Взагалі вибори активу несли на собі ознаку часу. І якщо над кандидатурою комсорга не доводилось міркувати, бо ніхто не міг назвати іншого, як Ірину Кальницьку, то заступника вибирали з чотирьох. Найбільше голосів набрала Наталя Цілуйко.

Ознака часу ще й у тому, що демократії, так як і дорослим, треба вчитися й дітям. При-

наймні збоку було дуже добре помітно, як не готові ще старшокласники вибрати свою позицію, коли треба віддавати голос, як ще глибоко сидить у нас звичка одноголосно піднімати руки. Але ж тут треба голосувати лише раз. Свідомо, переконливо. Тому й не дивно, що дехто жодного разу не підняв руки за одну з чотирьох кандидатур, дехто двічі голосував...

Демонстрації треба вчитися. Мабуть, не випадково на зборах і словом не обмовились про учнівське самоврядування. До дорослого життя треба готуватись із школи. Самоврядування на багато що відкриває широко очі. Може, й не було б тих (хай і невеличких) прорахунків у веденні зборів, якби самоврядування прописалось у класі.

Але то дрібніші недоліки. Найголовніше те, що збори не залишили байдужими комсомольців. І тих, хто на них був присутнім.

Класний керівник 9-А С. П. Одинцова сказала: — Вони в мене гарячі. Такі у суперечках, такі і в справах. І ото що записали в рішенні зборів — то для них програма їхнього шкільного життя. Попереду рік, будуть зміни, але найголовніше залишиться. Вони не можуть жити спокійно.

Такі поради давала дев'ятикласникам і секретар-завідуюча відділом Онуфріївського району Людмила Козловська:

— Не чекайте вказівки зверху. Беріться за ту роботу, яка вам до душі. Ось недавно була я в Млинківській середній школі. Так, ще з весни вони спробували використовувати досвід табору «Молода гвардія»: до штабу культурно-масової роботи, наприклад, входять завкультсекторами усіх класів. Ось штаб і бере всі культурно-масові заходи в школі на себе. Це зацікавило всіх школярів, має незвичайний ефект...

Закінчується навчальний рік. Але комсомольський лише починається. Тож треба постійно мати перед собою рішення зборів. І ті анкети, які заповнювались напередодні. Особливо відповідей на п'ять, останнє запитання: «Назви найважливіші справи, що їх, на твою думку, обов'язково треба виконати в класі?». Таких справ дев'ятикласники назвали багато: цікавих, потрібних, актуальних. І хочуть їх виконувати.

В. ТЕЛІЖАН.

Онуфріївська середня школа.

КОНКУРС «ОІ»

УВАГА! УВАГА!

Наша газета уже не раз писала про ті збитки, яких завдають народному господарству, окремим громадянам пожежі. Трапляються випадки, коли вогненне лихо забирає й життя. Особливо гірко, коли воно лише починається. Здебільшого це в дітей — через незнання правил протипожежної охорони, невміння користуватися засобами пожежогасіння.

Аби привернути увагу школярів до розуміння обережного користування вогнедобувними засобами й нагрівальними приладами, знання правил протипожежної безпеки, з метою вдосконалення методів пропаганди серед дітей попередження пожеж, виховання в них бережливого ставлення до дер-

жавної й приватної власності обласне правління Добровільного протипожежного товариства разом з редакцією газети «Молодий комунар» проводять огляд-конкурс дитячих малюнків на протипожежну тему.

Темі малюнків:
1. Ховайте сірники від дітей.
2. Вогонь — друг і ворог людини.

3. Бережіть житло від пожежі (зобразити основні порушення правил пожежної безпеки, які спричиняють пожежі у житловому будинку).

4. Бойова робота пожежників (пожежники — люди незвичайні, небезпечні сутички з вогнем для них повсякденна, звична робота).

При підбитті підсумків на визначення кращих малюнків враховуватимуться художній і смисловий зміст, конкретні приклади попередження пожеж.

У конкурсі можуть брати участь члени загонів юних пожежників, юні художники, усі бажаючі школярі.

Малюнки слід виконувати олівцем чи фарбами на аркушеві твердого паперу розміром 20 на 30 сантиметрів.

Строки надсилання малюнків — до 1 травня цього року (за поштовим штемпелем).

На переможців обласного огляду-конкурсу чекають нагороди:

— перша премія: фотоапарат;

— друга премія: шахи;
— третя премія: футбольний м'яч;
— 10 заохочувальних премій: книги.

Окрім цінних подарунків переможці будуть нагороджені грамотами обласного правління Добровільного протипожежного товариства і значками ДЮОП.

Малюнки надсилайте на адресу: м. Кіровоград, вул. Фісановича, 6, обласне правління ДПТ (конкурс «ОІ»).

Не забудьте вказати свої прізвище, ім'я та по батькові, школу й клас.

Чекаємо ваших малюнків.

ЖЮРІ КОНКУРСУ.

ХОЧУ ЛИСТУВАТИСЯ

Ходжу в 9-й клас. Люблю сучасну музику, колекціоную календарики. Захоплююся інді-ськими кінофільмами і кінофільмами про сьогоденні проблеми, не байдужа до спорту, книг. Хочу знайти друзів!

317035, Онуфріївський район, с. Куцеволівка, вул. Шевченка, 54, Полов Інні.

* * *

Мені 15. Люблю читати, слухати музику, колекціоную календарики, цікавлюся естрадою. Маю багато вирізок з газет і журналів про артистів естради та кіно. Хто хоче зі мною

листуватися, пишіть за адресою: 317919, Олександрійський район, с. Квітневе, Голубці Марині.

* * *

Надіюся, що знайду собі справжнього друга. Коротко про себе. Захоплююся музикою, а особливо «Модерн Токінг», люблю читати фантастику, малюю.

317224, Бобринецький район, с. Сугонієвка, Новиковій Оксані.

* * *

Мені 14. Люблю сучасну музику, колек-

ціоную листівки і календарики, читаю книги, в'язу, вишиваю. Надіюся, що знайду собі через газету багато однодумців.

317730, смт Устинівка, вул. Куйбишева, 62, Кульчицькій Людмилі.

* * *

Нам по 14. Любимо сучасну музику, шиемо, в'яземо, читаємо, любимо їздити в гості і приймати гостей в себе. Усі, хто хоче з нами потоваришувати, пишіть.

317527, м. Помічна, вул. Синицького, 13 «а», Смільській Олені. 317527, м. Помічна, вул. Толстого, 14, Щеці Руслані.

ПОПРИ захват від плодів загальної середньої освіти, афішка підтверджувала собою й нову на той момент для авторів статті інформацію: надворі найбагатіша пора збирання матеріалу для публікацій під назвою «Відеоетя» (приклад із «Комсомольської правди» кількарічної давності). У місті лунав хор залів, підвалів, клубів і закапелків: просимо на відео! І якщо плата за крихітний екран удвічі більша, ніж за кіно-театрівський, то як же не зацікавитися — чого то так? Мабуть же, через художні якості і видовищність? І як же нам, привченим до думки, що відео — це «Отрута для мозку» («Молодий комунар», правда, не сьогоднішній), що через маленькі касети західні недруги хочуть задурияти голови нашій молоді — як нам пройти мимо дверей Центрального лекторію, де десятки років звучали сентенції про загрозу буржуазної духовної експансії, а тепер щодня по кілька сеансів крутять американські чи ще чийсь бойовички? І як не перейнятися біданням знайомого: його сина так відеообслужили мертвяками і хижакми, що хлопця після того всю ніч кидався і жахався уві сні. Обслужили в школі, де ідейне, моральне, естетичне виховання, де «розумне, добре, вічне»...

Словом, виходило, що відеоєвище вже поширене дуже, а не вичене майже (чи багато ви навіть у кіножурналах знайдете присвячених йому матеріалів?), тож ми вирішили, як зуміємо, дослідити його. Для чистоти експерименту вирішили не слухати нічиїх порад, не вишукувати спеціальні в анонсах «привабливі» назви, а дивитися, що є і коли є час.

Зупинилися на кінотеатрі імені Дзержинського — благо там функціонують одразу два відеозали. Один переробили з адміністративного приміщення, для іншого відкопили неміжною ширмою шмат вестибюлю, перенісши з нього стільці. Справді, чого це перед кіносеансом глядачі експлуатуватимуть їх безплатно?

Отже, три фільми у «вестибюльному» залі. Звукове задоволення подійне — з екрана і з-за перегородки, причому балачки контролера і майбутніх глядачів безплатно! Візуальне задоволення на кольорове і не чорно-біле, а білосіре, хоча попередні кліпи, де мальовничо метляють волоссям співаки й співачки, бували й у райдушних тонах.

«Шлях дракона». У головній ролі Брюс Лі (очевидно, відомий у певних колах, раз у афіші зазначений?). Ким випущений фільм, не збагнеш, обличчя на екрані чи то японські, чи то китайські, словом, із Південно-Східної Азії, а місце дії — точно Рим, бо зойки «К'я-а-а!» відлунюють у руїнах Колізею. Сюжет обмежується каратистськими контактами двох «істинок» і окремих їх представників. Є ще якась дієвиця, але суттєвої участі в події вона не бере. Сон долає ханліні на 20-й, після того, як встигаєш подумати: а навіщо тоді були потрібні заборони деяких видів боротьби? («Чи це те керате?»). — «Молодий комунар», правда, не сьогоднішній.

«Крик жовтого месника». Герой аналогічного етнічного походження, займається в основному демонстрацією прийомів кунг-фу, проважуючи косатих порушників її правил. Засинаєш на 15-й хвилині без усяких чорних думок, заспокоєний поясненнями знавців: кунг-фу — форма захисту без больових прийомів і жорстокостей.

Просто «Месник». На цей раз — американець, колишній головоріз (проілюстровано: голова відрубується крупним планом) під час в'єтнамської війни. Але не расист. Навпаки — помщається за чорношкірого друга, якому бандити перебили хребет. Засинати можна після того, як на екрані головний герой пропускає одного з об'єктів помсти через м'ясорубку на скотобойні. Можна розклепити очі тоді, коли месник розправляється з потворним гомосексуалістом, рятуючи при цьому стороннього хлопця — бач, не тільки кров уміє пускати. На відміну від перших двох, у цій стрічці навіть крізь дрімоту все ж відчувається більш-менш послідовна наскрізна лінія.

Ще стрічка, в іншому залі. Тут ще душніше, вентилятор не рятuje, але не спиться. А останні півгодини і на місці не сидиться — так би й кинувся допомагати Шаленому Максowi тікати від переслідувачів. Правда, методи його ма-

політного підручного — розсікати противникам голови навіпіл — симпатій не викликають. Але ж то обставини фільму вимагають! Не ти — так тебе. Фільм «Шалений Макс» заявлений як фантастичний, а точніше — це похмура футурологія, за змодельованими обставинами майбутнього схожа на вітчизняну стрічку «Листи мертвої людини», хоч і виграшніша в плані каскадерських робіт і програвніша — у підтекстах. Націлена в гнітюче завтра, стрічка експлуатує вчорашні реалії — в негативних героях вгадуються уматернілі рокери, «металісти» і передпенсійні панки. А от картина прийдешньої війни за пальне у пустелі і пошуки води й дерев за тисячі кілометрів — грізний передвісник екологічної катастрофи...

Незважаючи на більшу, ніж у решті переглянутих, змістовність, цю стрічку єднають з іншими чітко окреслені лінії суперменства, близька до нульової кількість психологізму і майже повна відсутність операторського і художницького хисту. Композиторська рука відчутніша — у «Максі», напри-

Недавно в одній із центральних газет прочитали: антена на одному з найбільших інформаційних агентств світу — нашому ТАРС — слабша від антен над дахами деяких американських ферм. Тобто досить нам якось здолати технологічну відсталість (до чого прагнемо), як через супутники зв'язку по домашніх телевизорах і безплатно зможемо безперешкодно дивитися все на світі, незалежно від наших ідеологічних, естетичних і моральних установок, і що тоді заборони, обурення агресивним репертуаром одного дня у Центральному лекторії: «Кулак гніву», «Гра зі смертю», «Костоломи № 2», «Ягуар живий»; у відеотеці по вулиці Гагаріна: «Пекельний табір», «Хижак», «Вбивця поліцейських», «Кобра» та інші (інші, певно, такі ж самі), і лише «Кісс» не в струмінні, принаймні за назвою. Що тоді заклики обмежити розтлінний вплив на дитячу психіку?

Сьогодні, звичайно, можна налягати на заборони перегляду кривавих сцен глядачам певного віку, можна вимагати попереднього чи післясеансового аналі-

клад, герої переїжджають один одного машинами під звуки симфонії...

Спільна для цих стрічок і швидка змінюваність кадрів, і відсутність яскравих характерів — герої не примушують вдивлятися і відчувати в них — чи й не в цьому розгадка деякої монотонності стрічок і відповідно нудьги?

Єднає фільми й аудиторія — на 80 процентів чоловіча, в основному хлопці років 12—22, а дівчата, якщо й заходять, то тільки щоб поцікавитися на плечі у супутника. Місця не завжди бувають заповнені, а з комедії «Боймос», але переслідуємо в Центральному лекторії через 15—20 хвилин стали виходити поодиночі і групами.

Виникати в стосунках між собою напівкрадів машин було не тільки нецікаво, але місцями й противно — коли крикливий переключач пропускав слівця, більше вживані на фресках у безплатних громадських туалетах.

Аси відео пропонували нам звернути увагу на голос перекладача: мовляв, коли він говорить, то затискає собі пальцями носа, щоб не впізнали, бо, мовляв, касети завозяться контрабандою. З народних же джерел ми почули й про те, що сеанс порнографічного фільму (деякі з них знімаються вітчизняними аматорами з акторами-любителями з числа «хипуючих» добровольців) коштує до 15 карбованців, і то ще треба знайти такі місця. Деякі послужливі власники відео, атім, самі йдуть із товаром (не обов'язково пікантним) до споживача. Наприклад, організовують перегляди в селах, де глядач не розбалабує видивішнями, відповідно за вищу ціну.

Які там стосунки в прокатчиків відео із Всесоюзним агентством по авторських правах та законом, краще мали б відати, мабуть, працівники правоохоронних органів. Давнимо у відповідь службу, інформують: років два тому була якась справа, а останнім часом — нічого такого.

Років два тому, може, ми б посварилися на міліцію та різні хуради: куди дивляться, коли люди кують гроші і таке показують, таке! А тепер?

зу змісту стрічок спеціалістами, але де візьмеш тану армію мистецтвознавців? І як втиснеш в рамки нульпоходу з педагогом кожного учня, коли в кожен дихаючий на ладан підвал так і силкуються втиснути на п'ять квадратних метрів 50 стільців, назвати «Комфорт» і принадити малолітнього видавцем, якого дорослий і задрмає б не захотів? При нинішніх і майбутніх можливостях каналів інформації її потік не перекрити.

Це все одно, що колись глушили всілякі «Саободи» та «Голос Америки», та й що це дало? І, очевидно, з часом тенденційно підібрані у відеозалах косяки зубодробильних фільмів обриднуть і муситимуть урізноманітнитися. Яку борозну проорють у душах — поки що не бачимо бажаних зайнятих дослідженням цього явища...

Що ж являє собою відеобізнес (називатимемо речі своїми іменами) в умовах нашої області? Знайомий кооператор вважає, що «нічого особливого, але добре, що людям нарешті дозволили». «Якщо процес перебудови революційний — а ми передбачаємо, що він саме такий, — то значить, із дня підніметься усьлякий намул. Сприймайте це як піну і напил, — радить герой повісті-есе Валентина Сидорова (журнал «Москва»). У Бобринці — це один нюанс. «Відео» — це справа дирекції районної кіновідеомережі (тепер є вже й таке відомство. — АВТ.), вважають працівники кінофінації, — так що нічого довіряти цю справу усяким спекулянтам-кооператорам, які невідомо ким є. І, відібравши право на показ відео у місцевому дискотеці «Ровесник» у кооператора «бізнесмена», демонструють у тісному боксовому залі кінотеатру... ті ж самі стрічки. Звісно, тепер уже виручка (а в райцентрах, на відміну від Кіровограда, відеосалони переповнені) йде до кишені відомства-монополіста.

У Бобринецькому райкомі комсомолу під час розмови із його працівниками довелося почути й таке: потрібна нарешті якась комісія, яка переглядала б фільми і забороняла такі, які «погано впливають на виховання молоді». Гай-гай! «Відеодрев», довго затримуване у своєму рості й тому ще в зародку деформоване й збочене, нині дало такі шалені парості, що годі їх охопити й тисячі найкомпетентніших комісій. Вони

зможуть, як на нашу думку, хіба що створити своїми заборонами ажіотаж довкола тих чи інших стрічок, та ще породити штучний дефіцит, який, як то вже бувало, одразу породить новий вид спекуляції.

Отже, виходу нема, треба складати руки перед всемогуттям відео? Звісно, що ні. Тим більше, що всемогуття це швидше ілюзорне — насправді ж у молодіжному середовищі присутній просто певний духовний вакуум, який і заповнюється «рожевим намулом» суперменства, а подекуди й відвертого безглуздя, замішаного на фізкультурних вправах та еротичі.

На початку року при кінотеатрі «Мир» в Кіровограді об'явилася була «пересувна група», яка за карбованець демонструвала діткам усякі страхотятка. Правда, бізнес тривав не надто довго, бо почалися нарікання: все-таки єдиний у місті дитячий кінотеатр. Але висловимо й думку дещо ризиковану: краще при кінотеатрі, ніж десь на приватній квартирі, та ще й за 15 крб...

Однак ми не закликаємо до «повсякденного контролю». Ні в якому разі! Вважаємо дієвість такого контролю утопією. А от щодо того невеличкого психозу, який виникає довкола відеотен, то він чимось нагадує пришествя «нового бога», — і об'єкт, і суб'єкт нової «релігії» — його величність споживач. Чи доводиться дивуватися, що заповзятливі ділки почали «згодовувати» масовому читачеві масову продукцію?

Є істина стара як світ, дуже точно й лаконічно висловлена великим знавцем людської душі Миколаєм Реріхом: «Не руйнуй храму, якщо не можеш поставити на його місці новий». Та й не треба руйнувати (тобто — забороняти) ті чи інші відеофільми, треба, навпаки, розбудовувати цей «храм буденності» з тим, щоб на відеоринку появилися, крім відверто комерційних, і фільми вищого, так би мовити, порядку. Чому, приміром, пригодицьку відео-стрічку про козаків-запорожців «Поки є час» ми бачили лише на великому екрані, та й то всього три дні? Чому на нашому «видимому» (і само собою — на «невидимому» теж) відеоринку конкурують між собою лише супермен із суперменом, а примітив із примітивом? Здається, відео повторює горезвісні помилки свого попередника — кіно: прямує у світ химер — подаль від нашого насиченого суперечностями, але такого цікавого й дедалі динамічного світу...

Втім, ми не відбираємо право на існування у комерційного відео. Але віддавати йому на відкуп наш вільний час — де ж тут доцільність? Нас, можливо, запитають: а кому потрібна ця доцільність? Погодилося: що ж, можливо, і не всім. Але тим, хто її все-таки шукає, слід би створити можливості для реалізації цих прагнень. Чи знову будемо чекати, поки черговий бум пройде. Мовляв, хай «перехворіють» молодіжні маси на примітив, а там і щось вартісне покажемо. А що, коли хвороба стане хронічною?

Пони що залишається лише мріяти, щоб цей привабливий своєю назвою і досить демократичний варіант кіно (а хіба не так?) відірвав нарешті нашої молодіжної публіки не лише заморські, «екзотичні» (які, як то ми знаємо з преси й власного досвіду, давно вже викликають глузливі посмішки у всьому цивілізованому людстві), а й скарби національної культури, став би могутнім каталізатором взаємного впливу й обміну культур, а не одностороннього мавпування. Бо за породженою ронами сталінщини і застою звичною щоразу кидається в крайнощі, як доходить до впровадження «раніше недооціненого» — елементарне наше невміння (а може, й небажання) думати не лише про «сиюминутну користь», а й мислити хоч би трохи ширше і на перспективу.

Може, ми неправі. Може, все якраз іде нормально, і, природно, по висхідній? І читачі наші, прочитавши ці нотатки, образяться: що це, мовляв, нас звинувачують у потязі до примітивних творів... В такому разі дозволимо собі послатися на правду, перевірену часом східну мудрість: «Чим вужчий світогляд людей, тим швидше вони ображаються; чим значніша людина, тим скоріше вона відгукнується на все світле».

Ми ні в якому разі не претендуємо на монополію в поглядах на відео. Вона, як і всяка монополія, згубна для якості. У даному ж разі, здається, ми якраз і висловлюємося проти монополії «єдиноманітності» і «яскравої пброжнечі». Чи ви не згодні? А загалом нам теж імпонують кліпи. Ми теж на це дивимось: кліп-кліп, кліп-кліп...

Н. ДАНИЛЕНКО,
П. СЕЛЕЦЬКИЙ.

ВІДЕО

Афішка, прикріплена в людному місці — біля телефонів-автоматів, закликала ознайомитися із пропозиціями кіровоградського молодіжного центру — ТОМ. Назва фірми була виконана кольоровим друком, а перелік культурних заходів — кустарним фломастером. Чиясь некаліграфічна рука запрошувала подивитися у підлітковому клубі «Ленінець» відеофільм, де в головній ролі знявся Шварц Негер. Навіть центральні видання плутали літери в прізвищі американського актора Арнольда Шварценеггера (іди доведи, чи й оце написання точне), але принаймні не прізвище з ім'ям. Томівська інтерпретація була б гідна патенту... скажімо, на фантазію, якби такий існував.

«МОЛОДИЙ
КОМУНАР»

1 квітня 1989 року

Жабабалин Осипенка не розуміє...

НЕ ТІЛЬКИ
ЮРІЙ
ВИНЕН

ГРАНІ
МОРАЛІ

Коментар

заступника начальника слідчого ізолятора по політичній частині
В. М. КАРПЕНКА:
Громадянин Осипенко Юрій Володимирович знаходиться в ув'язненні з квітня минулого року. Спочатку зарекомендував себе з позитивного боку, добросовісно виконував свої обов'язки, брав участь в громадському житті. Позитивно характеризувався радою колективу засуджених. Його поведінка, бажання стати на стезю виправлення, вселяло оптимізм. Йому повірили. Тому після його листа-покаяння в обранні військ-інтернаціоналістів засудженому Осипенку була надана можливість звернутися в Президію Верховної Ради УРСР з клопотанням про помилування. Невдовзі його лист було опубліковано на сторінках обласної газети «Молодий комунар». У своєму листі засуджений Осипенко просив військ-інтернаціоналістів допомогти йому повернутися до нормального життя в нашому суспільстві, обіцяв виправдати довіру. Однак, не виправдав — знову провинився, порушивши режим утримання в місцях позбавлення волі. Підвів Юрія себе і своїх братків. Можливо, і не повірив він до кінця, що за нього будуть боротися люди, що пройшли Афганістан, ті, що знали і відчули його нестатки.

З Президії Верховної Ради республіки надійшла офіційна відповідь, що клопотання громадянина Осипенка Ю. В. про помилування розглянуто і залишено без задоволення. Але допомагати йому стати на вірний шлях ми будемо! В той же час все залежить від самого Осипенка. Його майбутнє — в його руках! Думаю, що його рідні та військ-інтернаціоналісти не залишать його сам-на-сам із своєю бідою.

10

«МОЛОДИЙ
КОМУНАР»

1 квітня 1989 року

Мене глибоко схвилювала стаття А. Безтака «Я багато що зрозумів», надрукована 28 січня ц. р. в «Молодому комунарі». А точніше — доля колишнього військ-інтернаціоналіста, а нині засудженого Ю. Осипенка. Сам я прослужив в Радянській Армії більше п'яти років. Служив у тих самих військах, що і Юрій — повітряно-десантних. Бачив різне. Бачив, як нагороджували солдат і офіцерів, але й бачив, як 18-19-річних хлопців саджали в дисциплінарні батальйони за скоєння тих чи інших військових проступків.

Звичайно, у свої 23 роки, коли життя фактично тільки-но починається, гірко визнавати, що по твоїй долі проходить колючий дріт виправної колонії. Так. Осипенко скоїв злочин. Та чи тільки він винен? Чи не було тут нашої «допо-

моги»? Коли Юрій запив, прогулював роботу, стоячи на хвості доярки — хіба це бачили все це суди, товариші по роботі? Ну, правильно, у нас свої життєві проблеми. Турботи та й, зрештою, кожен відповідає за себе сам. До того ж не звикли ми якось «лізти в душу», отож бо й не знали, що хлопець пережив Афганістан, поховав матір, не має де жити, став обузою для рідного батька і т. п. «Ох, хто міг подумати» — сердобольно і співчутливо вигукують ми після засудження Юрія. Чи не скидається це на ханжество? Дивує, що у стороні були й працівники Олександрійського військкомату, адже місто не таке вже й велике і військ-афганців можна було перерахувати на пальцях.

Я кажу: «Ні». Ні, не один Романенко штовхнув Юрія на злочин.

Тут втрутилися і наші черствість, бездушність. Та й наші бюрократи в жидлах, мініції, вибачаюсь за категоричність, теж фактично стали співучасниками злочину.

В народі кажуть: героями не народжуються, ними стають. В Афганістані Юрій був героєм. Цьому посприяла й та атмосфера в колективі, де він служив, воював. Атмосфера взаємовиручності, товариських кіст за принципом «Один за всіх, всі за одного». Та, повернувшись з іншим принципом — «кожний за себе». В кабінетах, де він побував, часто запитують: «Гі з Афганістану? Ти знаєш стільки таких, як ти? Та ми у ваші роки...». Слухають таке хлопці, та і йдуть собі геть, тримаючись за печінку, або ж волочучи на протезі ногу. Ну як тут стримаєшся?

Я звертаюсь до всіх воїнів Інтернаціоналістів, воїнів десантників за пасу з проханням допомогти нашому колишньому товаришу по зброї. Зокрема, написати, що вони думають з цього приводу, в газету, обмінятися думками.

Особисто я вважаю, що Осипенка можна було звільнити достроково. А колектив, де він працював, взяти його на поруки. (Тим більше, що там, де він відбував покарання, до нього претензій немає). Забезпечити хлопця гуртожитком.

Думаю, що не один Осипенко має зробити висновки із цієї історії. І сподіваюся, що Юрій не підведе.

А. СОКОЛОВ,
прапорщик запасу,

м. Кіровоград.

«ВЕЛИКА ХМАРА, А ДОЩУ... НЕМА»

Шановний товаришу Безтака!

Мені здається, що Ваші статті жодного читача не залишають байдужим. Я їх читаю з живим інтересом. Ви, безсумнівно, володієте пером чесного, діяльного, досвідченого журналіста. Тим часом, Ви залишаєте місце й для якогось невдоволення, звичайно, не в головному, а в деталях.

Наприклад у статті про групу згвалтування Ви зовсім закрили очі на те, що поважуюча себе дівчина не ходить одна-однісінька о 20-й годині на пляжі, якщо вона не шукає пригод. Далі. Ви не висловили свого ставлення до того, що вищі інстанції ствердили пояснення одного із співучасників і, як напрошується висновок, пом'якшили вирок відносно нього(!). Чи не так? Чому ж подорожжик... за екраном? І Ви психологічно не підготували читача до якогось винятку. А чи й то синко відповідального працівника... Га?

Дуже схвилювала драма Юрія Осипенка. Як у нього освіта? Невже він сам автор такого(!) листа? Без співавторства? Та не в цьому справа. Можливо, Ви не в силі вплинути на подальшу долю Юрія, але не видно із статті, що Ви намагались... Що Ви сказали б про людину, яка б'є себе в груди, називаючи себе патріотом, але любов та не діяльна? Я можу провести паралель між Вами, як автором статті «Я багато що зрозумів...» і тим «патріотом». У Вас пасивне «співчуття». Чому Ви вважаєте, що Юрій... «на роздоріжжі»? Ви не вірите в його щирість? «Заробив — отримай». І хоч Ви нагадуєте й про «милосердя» і про індивідуальний підхід до долі кожного, та все це не стосується Юрія, оскільки Ви закінчуєте статтю словами, що такий підхід буде «певно (значить, «мабуть», ще непевно!), в майбутньому» (!!!). Оце й вийшло у Вас «велика хмара — малий дощ» — від цього Юрію не легше... Не що він заздрить загробним своїм товаришам, з якими він в одній калюжі крові лежав. Ім споряджують пам'ятник, а його таврують «злoding»... Кабалин (з «Педагогічної поеми») сидів у в'язниці, чекаючи смертного вироку за вбивство. А Макаренко А. С. звільнив його і згодом, зважаючи на його індивідуальні особливості, доручив йому поїхати в Харків за грішми для колонії. Довір'я — святий принцип... Можливо, що я помиляюся, все ж мені здається, що у статті немає ще практичного виходу тому, що вістря критики не направлено на те, щоб бездушних і безвідповідальних бюрократів, винних у долі Юрія, посадили на лаву підсудних. Хай суду честі, морального, адміністративного. Хай би військ-інтернаціоналісти відгукнулись і назвали прізвища тих, які їм відповідають: «Вас таких багато...». А Ви таких чиновників нечуйних — «за вушко» — і на сонечко» — фотомонтаж для загального огляду... Бо ж крайності доводять до крайностей...

З повагою

Шановна Тетяно Наумівно!

І ваш лист не міг залишити мене байдужим. Насамперед я дуже

Т. МІЛЛЕР.

Ще раз дякую за побажання і висловлені думки.
З повагою

А. БЕЗТАКА.

ЧИ ЗМОЖЕ ВІН ЖИТИ ПО-ІНШОМУ?

«Прочитавши статтю «Я багато що зрозумів» Анатолія Безтака, хочеться вірити, що Юрко Осипенко багато що зрозумів. Але дуже важко це вірити».

Хочеться спитати, чи зможе він жити по-іншому, тобто життя почати заново?

Хотілося б, щоб у статті був осуд його поведінки з приводу того, що він пиячив і коловся, адже він нарісман ще до армії, що не хто інший, як він разом з своїм батальйоном, допоміг рідній матері лягти передчасно в могилу. А після армії ці дії повністю активізував, додаючи крадіжки, оббирання прохочих дітей та дорослих.

Ось який цей Юрочка. А те, що він нидається і кричить вночі (в статті), не віриться, щоб то було казкою, то тіло б'ється без наркотиків. Так що віри в нього ми, жителі селища Пантаєвка, сусіди сім'ї Осипенки, не маємо.

З повагою жителі с. Пантаєвка (підпис).

Той, хто читав матеріал від 28 січня ц. р. «Я багато що зрозумів...», ознайомившись з цим листом, по меншій мірі, здвигне плечима. До того ж — анонімка! І з ними ми, як правило, поступимо просто — в корзину і все тут. Я ж бо все одно збираюся в Пантаєвку — згідно редакційних планів мав повернутися до першої публікації про Ю. Осипенку.

Того дня я зустрівся з багатьма людьми: нинішнім і колишнім головою сільради, дільничним інспектором, представниками адміністрації та вчителями школи, де вчився Ю. Осипенко, його батьком, а також із сусідами... Голова виконкому Пантаєвської селищної Ради народних депутатів м. Олександрії **А. В. КИСЕЛЬОВ:**

— Юрко, Юрко... Я його не дуже добре знав, бо очолив селищну Раду рік тому, а невдовзі його посадили. Добре знаю батька. Він завжди був любителем заглянути в чарчину, отож батьківський контроль за дітьми був послабле-

ний. Зараз сестрі Юрія, Аллі, теж бракує батьківського нагляду і вона живе сама по собі. А їй тільки 16.

Колишня голова виконкому Пантаєвської сільради **Н. І. КОРОБКА:**

— Юрія знаю добре. Ще б пак! Як повернувся він з Афганістану — це ж була наша гордість. Чесний, розумний, грамотний хлопча. Та була в нього одна серйозна вада — він безвольний. Як померла мати, взагалі хлопець розклеївся. Колись мені сказали, що живе він у товариша (батько не пускає додому). Я беру начальника жеду — і до товариша. «Поговорити треба, приходи». Думала, не прийде. Ні, заходить через годину, причесаний, поголений — людина як людина. Тільки очі — додолу. «Чому не працюєш?». «Здав документи на шахтаря». Я прямо-таки змусила батька прописати Юрка. А потім... Потім він їздив в Архангельськ, знову повернувся. Батько його не пускав в квартиру, пиячив. Пив і Юрко, не працював і...

Дільничний інспектор, старший лейтенант **О. Г. СЕРДЮК:**

— До армії я Осипенку не знав. Після армії одразу зрозумів, що роботи з цим хлопцем буде й буде. Читав я його лист в «Молодому комунарі». Поміляється Юрій! Як виселив його батько, то з роботою йому допомогли, гуртожиток в Олександрії запропонували. Та він в Олександрії жити не хотів, бо тут друзки, з якими можна випити. Слабохарактерний він якийсь. Пройти таке пекло, як Афганістан, а тут на «цивіліці» стати безвольною ганчіркою. Чи коловся він? На всі сто стверджувати не буду, але під ліжком ба-

чив. Це вже після смерті матері. Не буду упередженим: і хорошого в ньому багато. Але...

Директор Пантаєвської СШ № 18 **О. О. ГОГУЛЯ:**

— Юрка пам'ятаю, звичайно. Ну що? Курив, як учився в школі. Хлопець як хлопець, нормальний, замкнутий трохи був. Стосовно анонімки. Недарма цей товариш прізвище своє побоявся поставити — не всі так думають. Правда перемішана з наклепами і взято лиш весь бруд. Погана людина писала. Недобро.

С. М. ПАВЛЮК, вчителька:

— Я вчила Юру. Але все, що в листі — правда. А взагалі «Молодий комунар» мені дуже подобається.

Л. В. БОЙКО, вчителька:

— Юра Осипенко вчився посередньо. Звичайний собі хлопець. Знаю, що і він багато в чому не-

правий, неправий і його батько. Але скажу чесно: прочитала 28 січня «Молодий комунар» про Юру і розплакалась...

В. Л. ОСИПЕНКО, батько Юрія:

— Ну що йому це треба було? Прийшов з Афганістану. Спочатку був хлопець нормальний. А потім — це дружина жила була — пиячити почав, на бачка руку піднімати. Як померла мати, взагалі розпущувався. Я терпію, кажу йому: «Синку, я тебе кормити так не буду. Буду, якщо складатимеш свої зароблені на книжку. Ти не маленький». Не послушав. З роботи дзвонять: де ваш синок? А той появився. Бачу я, що не поділяли на нього почав, битися лізе, а мені, слава богу, 50, йому ледь за 20. Ось і почав я його виселяти, замкнув замок...

Особисто я в те, що він перевиховається, не вірю. Не вірю!

Погодьтесь, я опинився в непростій ситуації. У своєму листі-покаянні Юрій не вказав багато важливих деталей, які його, треба сказати, компрометують. Марно! Якщо вже почав, то правду-матінку рій до кінця!

Та хай не світяться від радощів очі анонімки, який приплив до аського факти оббирання перехожих, дітей та дорослих, «що він разом з своїм батальйоном допоміг рідній матері передчасно лягти в могилу» [у матері був рак]. Мабуть, тому автор листа себе не викрив, хоча я переконаний, що в день свого відрядження я з ним говорив. На жаль, не маю права називати його, бо переконаний на 99,9 процента. Хай анонімка буде на совісті її автора.

І все-таки Юрій зловився, не витримав. Почали за нього турбуватися, забігли, а він знову провинився. Отож питання про касацію відкладається. Чи стане в нього снаги, сили волі, піднятися нарешті над собою? До речі, хто сказав, що подібна персона цінностей відбавляється лише після повернення з Афганістану — це, зрештою, той же штамп, тільки тепер з газетних полос він, здається, перекочував у нашу свідомість.

В житті, як бачимо, складніше. Юрій зробив другу спробу повернутися до самого себе. Дуже б не хотілося дізнатися про третю: на неї вже буде мало віри. А поки, Юрію, ти сам бачиш — люди тобі вірять. Вірніше, хочуть вірити...

Анатолій БЕЗТАКА.

33 по 9 квітня

понеділок

3 КВІТНЯ

▲ ЦТ (I програма)

6.30 — 120 хвилин. 8.35 — Футбольний огляд. 9.05 — «Кримінальний талант». Художній телефільм. 1 і 2 серії. 10.40 — Новини. 10.50 — Очевидне — неймовірне. 11.50 — Священний тойчук. 15.30 — Новини. 15.40 — Документальні телефільми телестудій країни. «Чи в саду, чи на городі...». «Планета не тільки людей». 16.20 — «Алісія Алонсо на сцені і в житті». Теленарис. 16.45 — Новини. 16.50 — Дитяча година. Французька мова — дітям. 17.50 — Л. Сейфулліна. «Лист». 18.15 — Екран дружби. Регіональний господарський міжнародний відносини на прикладі республік Середньої Азії і Казахстану. 18.45 — Сьогодні у світі. 19.00 — Мультфільм для дорослих. «Пари культури». 19.05 — О. Дударев. «Поріг». Фільм-вистава Московського драматичного театру ім. К. Станіславського. 21.00 — «Час». 21.50 — Продовження фільму-вистави «Поріг». 22.55 — Сьогодні у світі. 23.10 — Музична програма Х фестивалю «Сучасна музика» у Горькому. А. Шнітке. Концерт № 4 для скрипки з оркестром.

▲ УТ

16.30 — Новини. 16.40 — Для школярів. Старт надії. 17.05 — Музичний фільм. 17.45 — «День за днем». (Кіровоград). 18.00 — Телефільм «Зелена перепустка». 18.30 — Фільм-балет «Карнавал». 19.00 — Актуальна камера. 19.30 — Місто — селу: давайте порадимось. (Кіровоград). 20.30 — «Довір'я». Огляд листів. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.50 — Все про кіно. 23.00 — Вечірній вісник.

▲ ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — Начальна програма. «В об'єктиві — тварини. Край непогожих птахів». Науково-популярний фільм. 8.35, 9.35 — Історія. 8 кл. Культура Росії — італійська мова. 10.05 — «О. Блок». Науково-популярний фільм. 10.35, 11.35 — Історія. 5 кл. Повстання Спартак. 11.05 — Наш сад. 12.05 — «Хто уїде в останній вагон». Художній фільм з субтитрами. 13.30 — Новини. 13.35 — П. Чайковський. Симфонія № 2. 14.10 — «Життя як життя». Документальний телефільм. 17.05 — Екран зарубіжного фільму. «Наречена для Давида» (Куба). Вперше.

18.20 — Новини. 18.30 — Служу Радянському Союзу! 19.30 — «Лісиця». Мультфільм. 19.40 — Виступ національного ансамблю Сенегалу. 20.00 — Вечірня казка. 20.15 — Настільний теніс. Чемпіонат світу. 21.00 — «Час». 21.50 — Екран зарубіжного фільму. «Наречена для Давида». (Куба). Вперше. 23.05 — Ранкова пошта (повтор). 23.35 — Новини.

вівторок

4 КВІТНЯ

▲ ЦТ (I програма)

6.30 — 120 хвилин. 8.35 — О. Дударев. «Поріг». Фільм-вистава Московського драматичного театру ім. К. Станіславського. 10.30 — Новини. 10.40 — Продовження фільму-вистави «Поріг». 11.45 — Дитяча година. Французька мова — дітям. 12.45 — Це було... було... 15.30 — Новини. 15.40 — Прем'єра документального фільму «Основа всіх турбот». 16.00 — Виступає фольклорна група з м. Сантьяго-де-Куба. 16.25 — Зулинісь мить. 16.55 — Новини. 17.45 — Програма телебачення Угорщини. 18.45 — Сьогодні у світі. 19.00 — Мультфільми для дорослих «Здоров'я починається вдома». «Тільки для дорослих». 19.20 — Вперше на екрані ЦТ. Художній фільм «Фантастична тітенька». 1 і 2 серії. 21.00 — «Час». 21.50 — Зустріч з народним артистом РРФСР М. Козаковим в Концертній студії Останіно. 23.20 — Сьогодні у світі. 23.45 — Актуальний об'єктив. Прем'єра документального телефільму «Сповідь цивілізованого кооператора».

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.20 — Все про кіно. 10.35 — Шкільний екран. 9 клас. 11.05 — «Доброго вам здоров'я». Повернення долі. 11.35 — Художній фільм «Жорсткий романс» 1 серія. 12.45 — Новини. 16.30 — Новини. 16.40 — Для дітей. «Веселка». 17.00 — Музичний фільм. 17.30 — Народовладдя. Сільська Рада і підприємства на її території. (Кіровоград) на Республіканське телебачення. 18.00 — Документальний телефільм. 18.30 — Грають юні музиканти. 19.00 — Актуальна камера. 19.30 — Пісенний вернісаж. Фестиваль української радянської пісні. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.50 — Продовження «Пісенного вернісажу». 23.50 — Вечірній вісник.

▲ ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — Начальна програма. «В об'єктиві — тварини. Сидучі». Науково-популярний фільм. 8.35, 9.35 — Етика і психологія сімейного життя. 9 кл. Виховання дітей у сім'ї. 9.05 — Французька мова. 1 рік навчання. 10.05 — Учням ПТУ. Фізика. Робітничі професії лизми. 10.35, 11.35 — Біологія. 5 кл. 10.55 — «Наука і техніка». Кіножурнал. 11.05 — Французька мова. 2 рік навчання. 11.55 — «Наречена для Давида». Художній фільм. 13.10 — Новини. 13.15 — Ритмічна гімнастика. 14.00 — Документальні телефільми «Непровінціальна провінція». «Княгиня грає». 17.05 — 3 фонди ЦТ. «Софія Ковалевська». Художній телефільм. 1 серія. 18.20 — Новини. 18.30 — Ритмічна гімнастика. 19.15 — Вечірня казка. 19.30 — Футбол. Чемпіонат СРСР. «Спартак». «Зеніт». 2 тайм. 20.20 — Настільний теніс. Чемпіонат світу. 21.00 — «Час». 21.50 — 3 фонди ЦТ. «Софія Ковалевська». Художній телефільм. 1 серія. 23.15 — Новини. 23.25 — Наш сад.

середа

5 КВІТНЯ

▲ ЦТ (I програма)

6.30 — 120 хвилин. 8.35 — Здрастуй, музико! 9.20 — «Фантастична тітенька». Художній фільм. 1 і 2 серії. 11.00 — Новини. 11.10 — На околиці світу. Альманах. 12.10 — Мелодій хатлону. 15.30 — Новини. 15.45 — «Миттєвості». Фільм-балет. 16.15 — Прем'єра документального телефільму «Ле Зуан. Пам'ятні дні і роки». 16.45 — Грає М. Ворожцова (флейта). 16.55 — Новини. 17.00 — Дитяча година. Англійська мова — дітям. 18.00 — Прогрес. Інформація. Реклама. 18.45 — Сьогодні у світі. 19.00 — Меридіани дружби. Дні робітничої культури Фінляндії в СРСР. 19.55 — Літературно-художній відеоналіз. Частина 1. 21.00 — «Час». 22.00 — Продовження літературно-художнього відеоналізу. У перерві — 23.15 — Сьогодні у світі.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.20 — Надвечір'я. Передача для людей старшого віку. 10.35 — Шкільний екран. 10 клас. 11.05 — Село і люди. 11.40 — Шкільний екран. 8 клас. 12.10 — Новини. 12.20 — Художній фільм «Жорсткий романс». 2 серія. 16.30 — Новини. 16.45 — Сонячне коло. 17.15 — Камерний концерт. 17.45 — «День за днем». (Кіровоград). 18.10 — Літературні діалоги. Зустріч з письменником Ю. Щербаном. (Кіровоград). 19.00 — Актуальна камера. 19.30 — Оперативний пост «Актуальної камери». 19.40 — Пісні Р. Паулса виконує заслужений артист УРСР В. Леонтьєв. 20.10 — Телеафіша, погода. 20.15 — Усім миром. Громадсько-політична програма. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 22.00 — Чемпіонат СРСР з футболу. «Памір» — «Динамо» (Київ). 2 тайм. 22.45 — Вечірній вісник.

▲ ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — Начальна програма. «В об'єктиві — тварини. Крохаль». Науково-популярний фільм. 8.35, 9.35 — Основи інформатики і обчислювальної техніки. 10 кл. 9.05 — Німецька мова. 1 рік навчання. 10.05 — Учням ПТУ. Етика і психологія сімейного життя. 10.35, 11.35 — Загальна біологія. 9 кл. Екологічні системи. 11.05 — Німецька мова. 2 рік навчання. 12.05 — «Софія Ковалевська». Художній телефільм. 1 серія. 13.30 — Новини. 13.35 — «Не тільки захоплення». Концерт-нарис. 17.05 — 3 фонди ЦТ. «Софія Ковалевська». Художній телефільм. 2 серія. 18.20 — Програма Алтайського комітету по телебаченню і радіовиденню. 19.00 — Настільний теніс. Чемпіонат світу. 19.45 — Вечірня казка. 20.00 — Футбол. Чемпіонат СРСР. «Дніпро» — «Жальгіріс». 2 тайм. 20.50 — Маленький концерт. 21.00 — «Час». 22.00 — 3 фонди ЦТ. «Софія Ковалевська». Художній телефільм. 2 серія. 23.10 — Екран документального фільму. Прем'єра документального телефільму «Два слова в листі». 00.00 — Новини.

четвер

6 КВІТНЯ

▲ ЦТ (I програма)

6.30 — 120 хвилин. 8.35 — Мультфільми «Лощарик», «Як гриби з горохом воювали». 9.05 — «Ворожіння на баранячій лопатці». Художній телефільм. 10.25 — Новини. 10.35 — Дитяча година. Англійська мова — дітям. 11.35 — Кінопанорама. 15.30 — Новини. 15.45 — Сільські горизонти. Прем'єра документальних фільмів «Сільські», «А хто проти?». 16.25 — Музична скробниця. Л. Бетховен. Соната № 23 фа мінор («Апосіонара»). 16.50 — Новини. 16.55 — ...До шістнадцяти і старші. 17.40 — Переможиці. 18.45 — Сьогодні у світі. 19.00 — Теле-Експрес. Журнал. 19.30 — Мультфільм для дорослих. «Справа НР...». 19.50 — Фільми кінорежисера Х. Нарієва. «Фрагі» — розлучений зі щастям. 1 серія. 21.00 — «Час». 21.50 — Східці. Художньо-публіцистична програма. 22.20 — Сьогодні у світі. 23.40 — Баскетбол. Фінал студентського чемпіонату США. 2 тайм.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.20 — Грає інститет духових інструментів. 9.50 — Майстри гумору. 10.20 — Музичний фільм «В пісні моє життя». 10.35 — Шкільний екран. 8 клас. 11.05 — Скрипкові мініатюри. 11.35 — Програма передач. 11.40 — Шкільний екран. 5 клас. 12.10 — Для школярів. Канал «Д». 13.40 — Новини. 16.30 — Новини. 16.40 — Для дітей. «Веселка». (Кіровоград на Республіканське телебачення). 17.10 — Телефільм. 17.30 — Шляхом оновлення. 18.00 — Циркова програма. 18.30 — Музичний фільм. 19.00 — Актуальна камера. 19.30 — Концерт Черкаського українського народного хору. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.50 — Молодіжна студія «Гарт». 23.05 — Вечірній вісник.

▲ ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — Начальна програма. «В об'єктиві — тварини. Зубор». Науково-популярний фільм. 8.35, 9.35 — Загальна біологія. 10 кл. Природа мутацій, або Чому кішки різні? 9.05 — Іспанська мова. 1 рік навчання. 10.05 — Творчість Куррінкіс. 10.35, 11.40 — Біологія. 7 кл. Сільськогосподарські тварини. 11.00 — Іспанська мова. 2 рік навчання. 11.30 — «Наука і техніка». Кіножурнал. 12.05 — «Софія Ковалевська». Художній телефільм. 2 серія. 13.15 — Новини. 13.20 — Дорослі і діти. Програма документальних телефільмів. «Кіровоград, вчителю Едігею». «Богатирська забава». 14.00 — Пісні циган Росії. Зустріч колективу Московського циганського театру «Ромен» з самодільними ансамблями міст Миколаса і Калініна. 17.05 — 3 фонди ЦТ. «Софія Ковалевська». Художній телефільм. 3 серія. 18.15 — Новини. 18.25 — Документальний фільм. 18.40 — Мультфільм. 19.00 — Арена. Спортивна програма. Частина 1. 20.00 — Вечірня казка. 20.15 — Арена. Спортивна програма. Частина 2. 21.00 — «Час». 21.50 — 3 фонди ЦТ. «Софія Ковалевська». Художній телефільм. 3 серія. 23.00 — Баскетбол. Фінал студентського чемпіонату США. 1 тайм. 23.40 — Новини.

п'ятниця

7 КВІТНЯ

▲ ЦТ (I програма)

6.30 — 120 хвилин. 8.35 — «Східці». Художньо-публіцистична програма. 10.05 — Новини. 10.15 — Живи, земле! Екологічна програма. 11.15 — Баскетбол. Фінал студентського чемпіонату США. 15.30 — Новини. 15.45 — Концерт хору Кембриджського університету. 16.10 — До Всесвітнього дня здоров'я. Документальні телефільми «Друге дихання», «Валізна». 16.55 — Новини. 17.00 — Експедиція у XXI століття. 18.00 — Наука: теорія, експеримент, практика. 18.45 — Сьогодні у світі. 19.00 — Конституція СРСР і міжнародні відносини. 19.50 — Фільми кінорежисера Х. Нарієва. «Фрагі» — розлучений зі щастям. 2 серія. 21.00 — «Час». 22.00 — Це було... було... 22.20 — Погляд. 00.05 — Мультфільми для дорослих. «Дуже сильна борода». «Спасибі, лелеко!».

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.20 — Художній телефільм «Коли б не нещастя». 10.25 — Телефільм «Що за сильний?». 10.35 — Шкільний екран. 9 клас. 11.05 — Телефільм «Хранитель». 11.25 — Молодіжна студія «Гарт». 12.40 — Новини. 16.30 — Новини. 16.40 — «Зайна-зайна». Опера для дітей. 17.20 — Господар на землі. 17.50 — Музичний фільм «Віночок». 18.00 — Кінопрограма «Ростовські етюди». «Пісня табунника». 18.30 — «День за днем». (Кіровоград). 18.50 — Телефільм. (Кіровоград). 19.00 — Актуальна камера. 19.30 — Чемпіонат Європи з хокею серед юніорів. Фінальний турнір. II і III періоди. В перерві — реклама. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 22.00 — Художній телефільм «Михайло Ломоносов». Фільм 1-й. 1 серія. 23.10 — Новини.

▲ ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — Начальна програма. «В об'єктиві — тварини. Майя лебідь». Науково-популярний фільм. 8.35 — Домашня академія. 9.05 — Англійська мова. 1 рік навчання. 9.35 — «Поле Куликов». Науково-популярний фільм. 10.05 — Творчість Куррінкіс. 10.35 — Географія. 5 кл. Біосфера. 11.05 — Англійська мова. 2 рік навчання. 11.35 — «Софія Ковалевська». Художній телефільм. 3 серія. 12.40 — Новини. 12.45 — О. Скрибін. Соната-фантазія для фортепіано. 13.00 — Телеміст Москва — Лондон. Зустріч через рік. 14.00 — Ритмічна гімнастика. 17.05 — 3 наших фондів. Концерт народної артистки РРФСР О. Ердєлі (арфа). 17.45 — «Спокуса Миколи Леникова». Документальний фільм. 18.20 — Новини. 18.30 — Ритмічна гімнастика. 19.00 — Фестивальний екран. Програми — лауреати VIII Всесоюзного фестивалю молодіжних програм у м. Львові. 20.00 — Вечірня казка. 20.15 — За безпеку руху. 20.20 — Держтелерадіо Білоруської РСР. «Живи і пам'ятай». Теленарис про ветерана Великої Вітчизняної війни, колишню зенітницю В. Чувасву. 21.00 — «Час». 22.00 — Фільми студій союзних республік. «Ми і наші коні». Художній телефільм. Прем'єра. 23.00 — Концерт вокально-інструментального ансамблю «Ашуги». 23.25 — Новини.

субота

8 КВІТНЯ

▲ ЦТ (I програма)

6.30 — 120 хвилин. 8.35 — Наш сад. 9.05 — Принмети фестивалю. 9.35 — Прем'єра документального телефільму «Фантазія директора». Про директора Львівського виробничого об'єднання «Конвейер» В. Воложинна. 10.00 — Інститут людини. 11.00 — Перебудова і культура. Фонд слов'янської писемності і культури. 12.15 — В країнах соціалізму. 12.45 — Народні мелодії. 13.00 — До дня ППО країни. Прем'єра документального фільму «За небо Москви у відповіді». 13.50 — Запрошує Свердловський оперний... 14.30 — Новини. 14.40 — У світі тварин. 15.40 — Кіномистецтво союзних республік. Роздуми про казахське кіно. 17.00 — Мультфільми для дітей. 17.10 — Обов'язки наші. Дитяча напівпанорама. 18.25 — Міжнародна програма. 19.25 — Художній телефільм «Сайлес Марнер». Прем'єра. 21.00 — «Час». 21.50 — У суботу ввечері. Сатира в мультіплікації. «Органчик». «Як один мужик двох генералів прогдував». «Премудрий пічкур». 22.40 — Вас запрошує кафе «Саквоаж». Естрадна програма. 00.10 — Відлуння: події тижня.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.20 — Парад грацій. 10.10 — На хвилі дружби. 10.40 — Художній телефільм «Михайло Ломоносов». Фільм 1. 1 серія. 12.00 — Н. Павлова. «Вагончик». Вистава. В перерві — 13.05 — Новини. 14.25 — «Доброго вам здоров'я». 14.55 — Концерт ансамблю «Дударик». 15.55 — Вперше на екрані ЦТ художній телефільм «Звездар». 1 серія. 17.00 — Суботні зустрічі. 18.30 — Прем'єра науково-популярного фільму. 18.45 — Скарби музеїв України. 19.00 — Актуальна камера. 19.30 — Чемпіонат Європи з хокею серед юніорів. Фінальний турнір. II і III періоди. В перерві — Оперативний пост «АК». 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.50 — Художній телефільм «Михайло Ломоносов». Фільм 1. 2 серія. 23.00 — Вечірній вісник. 23.30 — Світ поезії Т. Г. Шевченка.

▲ ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — Сільська година. За матеріалами безрезультатного (1989 р.) пленуму ЦК КПРС. 9.15 — Повтор на ваше прохання. Роки, покоління, пісні. 10.15 — Прогрес. Інформація. Реклама. 11.00 — «Приборкання вогню». Художній фільм із субтитрами. 1 серія. 12.25 — «До і після опівночі» (повтор від 25 березня). 14.05 — Прем'єра документального телефільму «Підземні води». Із циклу «Земля тривоги нашої». 15.15 — Концерт народної артистки СРСР І. Архипової. 16.00 — Документальні телефільми фестивалю «Гласність». «А минуле здається сном...». 17.15 — Телевізійний музичний абонемент. Клас професора Янкевича. 18.15 — Чемпіонат США з баскетболу серед професіоналів NBA. 19.15 — ...До шістнадцяти і старші. 20.00 — Вечірня казка. 20.15 — Під знаком П. Частина 1. Науково-популярна програма. 21.00 — «Час». 21.50 — Під знаком П. Частина 2. Науково-популярна програма. 23.05 — Новини. 23.15 — Під знаком П. Частина 3. Науково-популярна програма.

неділя

9 КВІТНЯ

▲ ЦТ (I програма)

8.00 — Новини. 8.15 — Ритмічна гімнастика. 8.45 — Тирани «Спортлото». 9.00 — 3 ранку ракеню. Передача для дітей. 10.00 — Служу Радянському Союзу! 11.00 — Ранкова пошта. 11.30 — Клуб мандрівників. 12.30 — Дитяча інформаційно-публіцистична програма. 14.00 — Музичний кіоск. 14.30 — Здоров'я. 15.15 — Сьогодні — День Військ протиповітряної оборони країни. Виступ першого заступника Головнокомандуючого військами протиповітряної оборони генерал-полковника В. Литвинова. 15.30 — Концерт ансамблю пісні і танцю Московського округу ППО. 16.15 — Мультфільми «Жива іграшка», «Повернення блудного папуки», «Весела карусель», «Замок брехунів». 17.00 — Сільська година. 18.00 — Міжнародна панорама. 18.45 — Недільний кінозал. «Записки пірата». Мультфільм. «Голубине полювання». Документальний фільм. 19.30 — «Незвичайна вистава». Художній фільм. Вперше. 21.00 — «Час». 21.50 — Здрастуйте, лікарю! 22.05 — Телеміст Москва — Лондон. Зустріч через рік. 23.00 — Футбольний огляд. 23.20 — Концерт групи «Ю-Бі-4» (Великобританія). 23.55 — Новини.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.20 — Ритмічна гімнастика. 9.50 — У неділю вранці. Інформаційно-музична програма. 10.50 — Художній фільм «Михайло Ломоносов». Фільм 1. 2 серія. 12.05 — «Літературна карта України». На батьківщині М. В. Гоголя. (До 180-річчя від дня народження письменника). (Кіровоград на Республіканське телебачення). 13.00 — ВДНГ СРСР у квітні. Телеафіша. 13.10 — Новини. 13.25 — Тарасові шляхи. 14.30 — Мультфільм на замовлення. 15.30 — Село і люди. Криниця пам'яті. 16.00 — Сьогодні день військ ППО. Слава солдатська. 17.00 — Чемпіонат СРСР з футболу. Телепередача. «Динамо» (Москва) — «Динамо» (Київ). «Дніпро» — «Динамо» (Мінськ). «Шахтар» — «Ротор». 19.45 — Актуальна камера. 20.20 — Танці для Айседори. Балет на музику Ф. Шопена. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.50 — Художній телефільм «Михайло Ломоносов». Фільм 1. 3 серія. 23.00 — Вечірній вісник.

▲ ЦТ (II програма)

8.00 — На зарядку, ставай! 8.20 — «Ми і наші коні». Художній телефільм. 9.20 — Документальні телефільми «Фотографії революції», «Юнгін». 9.55 — Танці народів Поволжя. 10.15 — «Приборкання вогню». Художній фільм із субтитрами. 2 серія. 11.30 — Клуб мандрівників. 12.30 — Настільний теніс. Чемпіонат світу. 13.10 — «Світло рідної домівки». 14.15 — Кінопубліцистика союзних республік. 15.05 — Мультфільми «Казка про чудового лікаря», «Печера Дракона». 15.30 — Філософські бесіди. 16.15 — Документальні телефільми фестивалю «Гласність». 17.10 — Настільний теніс. Чемпіонат світу. 17.55 — Футбол. Чемпіонат СРСР. «Динамо» (Москва) — «Динамо» (Київ). 20.00 — Вечірня казка. 20.15 — Кінний спорт. Ліверпульський стипльчез. 21.00 — «Час». 21.50 — Здрастуйте, лікарю! 22.05 — Екранізація творів А. Чехова. «Квіти за пізніми». Художній фільм. 23.45 — Концерт Державного камерного ансамблю Вірменії. 00.15 — Новини.

АХІЛЛЕСОВА
П'ЯТА

УСМІШКА

— Це знову ти, Поляков? Місяць, як на фабриці, а тебе вже всі знають, — зустрів молодого інженера-технолога цеху дитячого взуття керівник бюро раціоналізації і винахідництва Коротенко.

Розгублений Вітя Поляков зупинився посеред кімнати, тримаючи в руках посудину з рідиною.

— Іди, йди, Поляков! І без тебе роботи вистачає, — Коротенко все ж підійшов до технолога. — Що в тебе? Новий клей? В наступному кварталі зайдеш. Добре? А за-

раз іди і працюй!

Поляков хотів щось сказати, але Коротенко взяв його за руку і провів до дверей. Декілька крапель рідини збігло по посудині на підлогу.

«Ну, й надокучив же. Добре, що відправив його, а то пропало б півдня. Едісон! — думав Коротенко. — До обіду ще допишу листа тещі... О, а це що? — злякався через хвилину він. — Чи мене, бува, не паралізувало? Ноги не слухаються».

ЕКСПЕРТИЗА

ПРОЧИТАВШИ ОГОЛОШЕННЯ НА 1-й СТОР., НАД-
СИЛАЮ ВАМ УСМІШКУ-ЗАЯВКУ.
Автор.

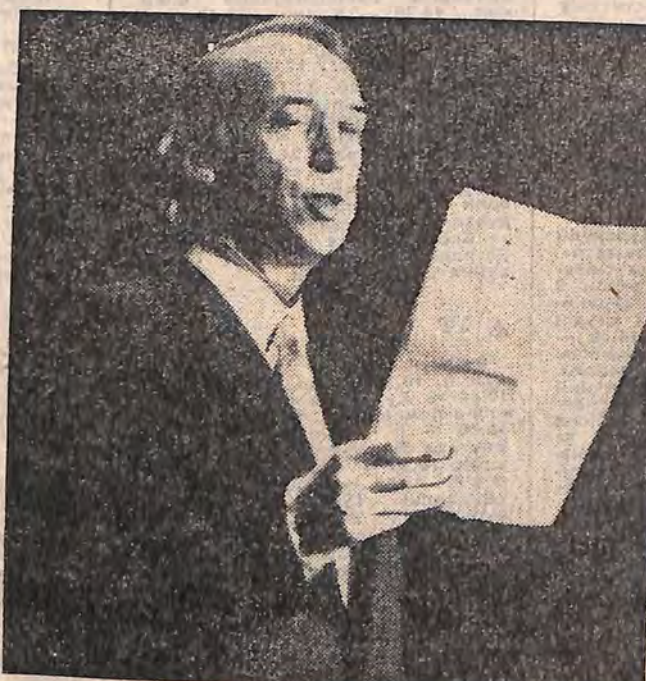
«Жалко черевиків, жалко. Хочу чи не хочу, а доведеться кликати Полякова, оформляти папери на його винахід. Може, він підкаже, як черевики відклеїти, щоб не пошкодити. Бо — жалко ж!».

І Коротенко став набирати номер цеху дитячого взуття.

Володимир ПОЛІЩУК.

м. Кіровоград.

МАЙСТЕР ПАРОДІЇ

галі, за минулі 26 років написав близько тисячі пародій, понад 500 епіграм. Біжить час.

КОР.: Як ви визначаете поняття «пародія»?

ІВАНОВ: Пародія — засіб літературної полеміки. Вона повинна бути на вістрі часу, вловлювати всі зміни, що відбуваються в нашому житті і, отже, в літературі. Треба дуже добре відчувати думку, ідею, без якої найсмійніша штукавина буде нікому непотрібною дрібничкою. Література — віддзеркалення життя, а пародія — її подвійне віддзеркалення.

КОР.: Професія письменника-пародиста досі була рідкісною, зараз же спостерігаємо пародійний бум. Як ви до цього ставитеся?

ІВАНОВ: В якому б жанрі не працював художник, коли він один, коли у нього немає суперників — він починає топтатися на місці. Пародія, звичайно, не магістральний шлях у розвитку літератури, але вона

була завжди. Зараз помітнішо побільшало порожнього віршоскладання, намагаються друкуватися і видаватися безталанні. Все це накликає на себе пародійний вогонь. Тому усім, хто йде моїми слідами, хочу побажати більшої оригінальності й самобутності.

КОР.: Чи не хочеться вам пом'янути своє амплу?

ІВАНОВ: Як професійний літератор я міг би написати, скажімо, якусь байку чи гумореску. Та мені хочеться залишитися в тому жанрі, де я відчуваю себе найвільніше, найупевненіше: пародія й епіграма мені найближчі. Може, в майбутньому я звернусь до іншого жанру, наприклад, мемуарів. Покаже час. А поки що роботи вистачає: пародії пишу, виступаю на концертах, працюю на радіо й телебаченні.

КОР.: Як ви ставитеся до прикмет: до числа 13, чи до чорних котів, наприклад?

ІВАНОВ: Позитивно. Мені ніколи це не заважало, і взагалі я не забобонний. А ось котів просто люблю, незалежно від їхніх кольорів і порід. У нас вдома

живе кіт Аларьок і, можна сказати, він теж член нашої родини. 12 років тому привезли ми його із Гарі з відтоді не розлучаємось.

КОР.: Яку роль у вашому житті відіграє 1 квітня?

ІВАНОВ: Трудову. Протягом багатьох десятиліть першого квітня всі відпочивають, жартують, сміються, а я працюю. Людина я взагалі дуже довірлива, легко піддаюся на розиграші, але сам не розіграю. Не можна назвати мене веселим, в житті я швидше серйозний.

КОР.: Чи є у вас які-небудь захоплення?

ІВАНОВ: Головне співало з моєю професією. А ще люблю ловити рибу, тільки не взимку. Взимку холодно.

КОР.: Ваші творчі плани?

ІВАНОВ: Працювати, виступати. Чекаю видання двох своїх нових книжок. У видавництві «Советський писатель» і бібліотечці «Крок-кодила».

КОР.: Ваш життєвий девіз?

ІВАНОВ: Жити й працювати.

Інтерв'ю взяв
Дмитро ТКАЧЕНКО

ПЕРШОКВІТНЕВА КІНОАФІША

31 березня

«Чи легко бути молодим»
«Злочин»
«Повернення»

«Чужий»
«Кохання з першого погляду»
«Пожежа»
«Познайомлюся з чоловіком»

«Приходьте на мої іменини»

«Я чекаю тебе давно»
«Королі жарту»
«Хто вони?»

«Ти — мені, я — тобі»
«Хочу бути щасливим»
«Шукаю друга життя»

«Тільки ти»
«Надто маленька для кохання»
«Ляпас»

1 квітня:

— «Ні і так».
— «Усіх за грати!».
— «Про повернення забути».
— «Чужі тут не ходять».
— «Одруження».
— «Потоп».
— «Нелегко з чоловіками».
— «Стороннім вхід заборонено».
— «Не чекай, не плач».
— «Годі жартувати».
— «Вона з мітлою він у чорному капелюсі».
— «Все навпаки».
— «Щасливічків».
— «Незвичайна знахідка».
— «Якась інша жінка».
— «Настав час кохати».
— «Удар у відповідь».

Кіноафішу склав
Михайло СТОЛІН.

ФРАЗИ

- ☐ Як можна залишатися самим собою, якщо хочеться бути таким, як усі?
- ☐ Скільки ще підводних рифів доводиться обминати на суші?
- ☐ Варто почати жити, не рахуючись з часом, як одразу ж потрапляєш в цейтнот.
- ☐ Коли вже стануть непотрібними «потрібні» люди?
- ☐ Фактам адвокати не потрібні; вони говорять самі за себе.
- ☐ Анбнімка — наче двигун: запусти — таке закрутиться!
- ☐ Не жити чужими вказівками? А де вказівка?
- ☐ Чомусь до відповіді часто намагаються призвати того, хто ставить питання.
- ☐ Як багато можна побачити краєм ока і почути краєм вуха!

Михайло СТОЛІН.

- ☐ Гарно сміється той, у кого міцне здоров'я.
- ☐ Бережіть нерви невропатолога!
- ☐ У руках невіглаха і ліки можуть бути отрутою.
- ☐ Займайтеся спортом, щоб потім не соромно було роздягатися перед лікарями.
- ☐ Щоб відчувати повноту життя, досить схуднути.
- ☐ Принцип раціональної дієти: гарного потроху.

Юрій РИБНИКОВ.

З НАРОДНОГО ГУМОРУ

ЗАБУДЬКУВАТА

Бригадир угледів жінку,
Що хворіла більше року.
Мчить, біжить, то він й питає:
— Вже одужали нівроку?
Схаменулася Марія:
— Воно й справді дивина —
Бач, забула, що хворію
Та й побігла, як дурна...

Георгій ПОЗДНЯК.

м. Світловодськ.

Зозуля-лектор

Зозуля лекції читала
Щоранку в тихому гаю
І всьому птаству обіцяла
Життя розкішне, як в раю.
— Всім горобцям квартири будуть.
З комфортом. Житимуть, як люди.
Не буде стріх, не буде хат,
Котеджі будуть в шість кімнат.
Орли в палацах будуть жити.
А голуби — ці мирні птиці —
Забудуть, що то хліб просити.
Ім зараз навіть і не сниться,
Що будуть гори чечевичі,
Ячменю, проса та пшениці.
Що буде ситець і сатин
І вибір легкових машин.

БАЙКА

Синицям, сойкам, трясогузкам
Пошиють наші ательє
По моді плаття, юбки й блузки.
Носіть, будь ласка, як своє.
— А де ж мені прийдесться жити? —
Спитала Гава під кінець.
— Якщо не будеш гав ловити,

То будеш, Гава, молодець», —
Сказала лекторша уміло.
Портфель закрила й полетіла.
А після неї попухай
Сказав всім птахам на весь гай:
— Які ж бо дурні ви, гай, гай!..
Тепер вам ясно, голодранці,
Чому зозуля власні яйця
У ваші гнізда підкладає,
А вам лиш лекції читає?..
Іван ЧЕРНЕЦЬКИЙ.

м. Ленінград.

«Молодой коммунар» —
орган Кировоградского
областного комитета
ЛКСМ Украины.
На украинском языке.

НАША АДРЕСА:

316050, МПС,
м. Кіровоград,
вул. Луначарського, 36.

Друкарня Імені Г. М. Димитрова видавництва «Кіровоградська правда» Кіровоградського обкому Компартії України, м. Кіровоград, вул. Гліниці, 2.
БН 03574. Газета виходить щосуботи. Індекс 61103. Зам. № 154. Тираж 52 900.

ВІК — НЕ ПЕРЕШКОДА

УСМІШКА

— Хочеш, познайомлю тебе з Іриною?
— З якою Іриною?
— Побачиш. Тобі сподобається.
— Така вродлива?
— Дуже!
— Це добре. А яка з неї хазайка?
— Не знаю, але гадаю, що буде непогана.
— Де і ким працює?
— Поки що вчиться. Скоро технічне училище закінчить.
— Скільки ж їй років?
— Дев'ятнадцять.
— І вона згодна познайомитися зі мною?
— Ще й як! Давно бажає.

— Це першоквітневий розиграш? Міг би придумати щось оригінальніше.
— Ніякого розиграшу! І перше квітня — тутні до чого. Цілком серйозно.
— Розумієш... навряд чи з такого знайомства щось вийде. Може вона й хороша, ця сама Ірина, але ж... вік! Я більше, ніж у двічі від неї старший.
— Яке це має значення і до чого тут твій вік? Іра — моя наречена, і ми вирішили, що їй не завадить задалегідь познайомитися із своїм майбутнім свекром.
Феодосій ЛУЗАН.

Редактор
Ю. СЕРДЮЧЕНКО.